

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
στη Φορολογική Λογιστική και Χρηματοοικονομική
Διοίκηση Στρατηγικών Αποφάσεων
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων**

Διπλωματική Εργασία

«Πόθεν Έσχες»

Του

ΕΛΤΟΝ ΛΑΔΙΜΑΪ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Φορολογική Λογιστική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση Στρατηγικών
Αποφάσεων

Φεβρουάριος 2023

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας την πτυχιακή μου εργασία στο Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου, η οποία με στήριξε ηθικά και κυρίως οικονομικά καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Ευχαριστώ τους συμφοιτητές και φίλους που βρίσκονταν δίπλα μου σε κάθε δυσκολία αλλά και χαρά που αντιμετωπίσαμε μαζί.

Ευχαριστώ θερμά τον Κύριο Θεοφάνη Καραγιώργο, ο οποίος δέχτηκε να με αναλάβει για την εκπόνηση της εργασίας μου.

Τέλος, ευχαριστώ όλους τους καθηγητές του τμήματος που φοίτησα, μου μετέφεραν τη γνώση και την εμπειρία τους βοηθώντας με να βελτιωθώ ως άνθρωπος και προσωπικότητα.

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία θα αναλυθεί το πόθεν έσχες, η έννοια του, η διαφθορά και ο έλεγχος του. Ο άνθρωπος γενικά όταν αποκτά μια θέση εξουσίας μπορεί να υποπέσει σε διαφθορά. Η ανάλυση του συγκεκριμένου θέματος έχει ενδιαφέρον διότι με το πόθεν έσχες μπορεί να αποδειχθεί ποιος έχει υποπέσει σε διαφθορά.

Αρχικά, στο πρώτο μέρος, παρουσιάζεται το φαινόμενο της διαφθοράς, η αντιμετώπιση της, το ποινικό δίκαιο και η διαφθορά στο ελληνικό δημόσιο. Επιπλέον, στο δεύτερο μέρος, παρουσιάζεται το πόθεν έσχες. Επίσης, η ανατομία του πόθεν έσχες, το περιεχόμενό του, ποιοι είναι υπόχρεοι σε υποβολή και ποια είναι τα όργανα ελέγχου. Επιπρόσθετα, στο τρίτο και τελευταίο μέρος περιλαμβάνει τον έλεγχο και τα ποινικά αδικήματα. Αναφέρεται η αρχή καταπολέμησης της νομιμοποίησης των εσόδων, η διαδικασία του ελέγχου, η διαδικασία της εξέτασης και τα ποινικά αδικήματα που έχουν σχέση με τη διαφθορά. Τέλος, θα πραγματοποιηθεί εξαγωγή συμπερασμάτων.

Λέξεις Κλειδιά: Πόθεν Έσχες, διαφάνεια, διαφθορά, όργανο
Ελέγχου

Abstract

In the present work will analyze wherever you are, its concept, corruption and control. Man in general when acquiring a position of power can be corruption. The analysis of this issue is interesting because with wherever you are, it can prove to be corruption. Initially, in the first part, the phenomenon of corruption, its treatment, criminal law and corruption in the Greek State are presented. In addition, in the second part, wherever you are. Also, the anatomy of wherever you are, its content, who are liable to submit and what are the control bodies. In addition, in the third and last part it includes control and criminal offenses. It is mentioned the combating authority of money laundering, the control procedure, the examination process and the criminal offenses related to corruption. Finally, conclusions will be drawn.

Keywords:transparency, corruption, organ Control

Συντομεύσεις

ΓΓΠΣΔΔ Διοίκησης	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας
ΓΕΑ	Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας
ΓΕΕΘΑ	Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
ΓΕΝ	Γενικό Επιτελείο Ναυτικού
ΓΕΣ	Γενικό Επιτελείο Στρατού
ΓΚΠΔ	Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων
ΓΛΚ	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΔΟΣ	Δήλωση Οικονομικών Συμφερόντων
ΔΟΥ	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
ΔΠΚ	Δήλωση Περιουσιακής Κατάστασης
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΚΦΔ	Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας
ΚΦΕ	Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	2
Περίληψη	3
Abstract	4
Συνοτμήσεις.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.....	7
1.1 Το φαινόμενο της διαφθοράς.....	7
1.2 Αντιμετώπιση της διαφθοράς.....	8
1.3 Ποινικό δίκαιο και διαφθορά.....	9
1.4 Η διαφθορά στο ελληνικό δημόσιο.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ.....	13
2.1 Η ανατομία του πόθεν έσχες.....	13
2.2 Υπόχρεοι σε πόθεν έσχες.....	14
2.3 Περιεχόμενο του πόθεν έσχες.....	18
2.4 Υποβολή πόθεν έσχες.....	21
2.5 Όργανα ελέγχου πόθεν έσχες.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ.....	35
3.1 Αρχή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων.....	35
3.2 Διαδικασία ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ.....	38
3.3 Διαδικασία εξέτασης των ΔΠΚ και ΔΟΣ.....	38
3.4 Σύνταξη έκθεσης ελέγχου.....	41
3.5 Ποινικά αδικήματα και διοικητικές κυρώσεις του πόθεν έσχες.....	43
3.6 Ποινικά αδικήματα διαφθοράς.....	48
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	59
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

1.1 Το φαινόμενο της διαφθοράς

Η διαφθορά είναι, βέβαια, διεθνές φαινόμενο. Έχει, όμως, αναμφισβήτητα γερές, πολύ γερές ρίζες και στην Ελλάδα. Εύλογα, λοιπόν, όλες οι πολιτικές δυνάμεις διακηρύσσουν σε κάθε ευκαιρία ότι η πάταξή της αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα με αποτέλεσμα, μάλιστα, να αποκτήσουμε τελευταία ως και υπουργό εντεταλμένο για την καταπολέμησή της. Είναι αλήθεια ότι πρόκειται για πολυκέφαλη Λερναία Ύδρα που δεν νικιέται εύκολα, ενώ, επιπλέον, υποδηλώνει μια ηθική σήψη που διόλου δεν τιμά την κοινωνία μας. Πολύ περισσότερο όταν η σχετική φημολογία αφορά και πολιτικούς, ανθρώπους που κυβερνούν ή θέλουν να κυβερνήσουν την χώρα.

Μήπως, όμως, πέρα από τις μεγαλοστομίες, τους αφορισμούς και τις γενικόλογες διακηρύξεις, θα ήταν σκόπιμο το πρόβλημα να μελετηθεί από πιο κοντά; Γιατί, πράγματι, νόμοι και ελεγκτικά όργανα υπάρχουν από παλιά. Πέτυχαν, άραγε, μέχρι τώρα τον σκοπό τους; Είχαν αποτέλεσμα; Και αν όχι, γιατί; Τι προκύπτει από την εφαρμογή των λεπτομερών νόμων, τι από τα πεπραγμένα των αλληπαλλήλων ελέγχων;

Σε σχέση, ειδικότερα, με τους πολιτικούς, για τους οποίους, δικαιολογημένα ή όχι, τόσα και τόσα έχουν γραφεί και, ακόμη περισσότερο, λεχθεί και υπονοηθεί, το πρόβλημα παρουσιάζεται ακόμη δυσκολότερο. Γιατί η όποια λύση πρέπει να καταφέρει να συγκεράσει την εύλογη λαϊκή απαίτηση για ιδιαίτερο έλεγχο εκείνων που, με την ψήφο του λαού, δια-χειρίζονται το δημόσιο χρήμα, με τη λογική απαίτηση των ιδίων, για τους οποίους τόση σημασία έχει η δημόσια εικόνα, να διασφαλισθούν από τις καταστρεπτικές συνέπειες που θα συνεπάγονταν διαρροές από έναν ελλιπή ή ανολοκλήρωτο έλεγχο.¹

Η διαφθορά ως φαινόμενο επηρεάζει τη δημοκρατία και τους θεσμούς της, την πολιτική, κοινωνική και οικονομική ζωή του κράτους, θίγει τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκαλεί ανισότητες, στρεβλώνει τον υγιή ανταγωνισμό και εμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη. Η διαφθορά και η κακοδιοίκηση υπονομεύουν την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα των κρατικών θεσμών στα μάτια των πολιτών, οι οποίοι στερούνται της εμπιστοσύνης και της σιγουριάς που απαιτούνται για την ανάπτυξη των θεσμών που υποτίθεται ότι υπηρετούν.

---

¹ Αργυροηλιόπουλος, Η. (2006). Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Νομική Βιβλιοθήκη.

να ενεργούν και να επιλύουν προβλήματα καταφεύγοντας σε μονόπλευρες μεθόδους, όπως η δωροδοκία ή η αναζήτηση παρέμβασης από πολιτικούς, φίλους και άλλα άτομα με επιρροή, σύμφωνα με τον Rakinzi (2014), πρώην Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης.

1.2 Αντιμετώπιση της διαφθοράς

Η αναγνώριση ότι η διαφθορά υποβαθμίζει την ποιότητα της διακυβέρνησης και, ως εκ τούτου, την ποιότητα των θεσμών, κατέστησε επιτακτική την ανάγκη καταπολέμησης της διαφθοράς. Η καταπολέμηση της διαφθοράς είναι σημαντική για τη δημοκρατική διακυβέρνηση και απαιτεί τόσο προληπτικά και αποτρεπτικά μέτρα όσο και την ενίσχυση της διαφάνειας, της νομιμότητας, της ακεραιότητας και της χρηστής διακυβέρνησης στη δημόσια διοίκηση.²

Η θεσμική δομή του κράτους του Λιχτενστάιν, η οποία αποτελεί και το αντικείμενο του παρόντος εγγράφου, αποτελεί ένα εξαιρετικό εργαλείο στο οπλοστάσιο του κράτους για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Οι διοικητικές και ποινικές διατάξεις από τη φύση τους επιτελούν διττή λειτουργία: δρουν προληπτικά, παρέχοντας ισχυρό αποτρεπτικό παράγοντα στα υπεύθυνα πρόσωπα που εμπλέκονται σε διεφθαρμένες συναλλαγές, και κατασταλτικά, επιβάλλοντας αυστηρές ποινές στα υπεύθυνα πρόσωπα που, ακόμη και αν δεν εμπλέκονται σε διεφθαρμένες συναλλαγές, παραβιάζουν τα καθήκοντά τους κακόπιστα ή εξ αμελείας. Ομοίως, η αποκάλυψη περιουσιακών στοιχείων και η δήλωση συμφερόντων είναι ένα σημαντικό εργαλείο καταπολέμησης της διαφθοράς που δρα αποτρεπτικά, διότι εμπλέκει το κοινό στο ρόλο του ως ελεγκτή/καταγγέλλοντα και βλάπτει τη φήμη του υπεύθυνου προσώπου σε περίπτωση παράβασης.

Τα μέτρα κατά της διαφθοράς είναι ιδιαίτερα ισχυρά εργαλεία. Είναι ισχυρά εργαλεία για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η ελεύθερη πρόσβαση στις πληροφορίες αυξάνει τη διαφάνεια, τη χρηστή διακυβέρνηση και τη λογοδοσία στη δημόσια διοίκηση. Ειδικά σε τομείς υψηλού κινδύνου, όπως η υγειονομική περίθαλψη και οι δημόσιες συμβάσεις, η δημοσιοποίηση των σχετικών δεδομένων και ειδικά σε τομείς υψηλού κινδύνου, όπως οι δημόσιες συμβάσεις και οι δημόσιες συμβάσεις, η δημοσίευση σχετικών δεδομένων και προκηρύξεων στο διαδίκτυο, με εργαλεία που

---

² Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμισή της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα. Νομική Βιβλιοθήκη.

διευκολύνουν την αναζήτηση, την περιήγηση και την επεξεργασία, σε κατάλληλα διαμορφωμένους δικτυακούς τόπους, μειώνει τις ευκαιρίες διαφθοράς και δίνει στους πολίτες τη δυνατότητα να διαδραματίσουν συγκεκριμένο αλλά σε κάθε περίπτωση ενεργό ρόλο στον έλεγχο της κατάστασης. Μπορεί να παρέχει με τη δημιουργία ενός διαφανούς και αποτελεσματικού πλαισίου, στο οποίο η εκπροσώπηση των ενδιαφερομένων και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να συμβάλλουν στη λήψη αποφάσεων, μπορούν να ελεγχθούν οι συγκρούσεις συμφερόντων και να αποφευχθούν οι πελατειακές σχέσεις και οι συγκαλύψεις, μέσω της ρύθμισης των ατόμων με επιρροή. Επιπλέον, παρακινώντας, ενημερώνοντας και εκπαιδύοντας δημόσιους υπαλλήλους και λειτουργούς, με εναλλαγή και απομάκρυνση ατόμων σε θέσεις ευθύνης, με τη διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών για τα φαινόμενα διαφθοράς και την προετοιμασία προτάσεων για το θεσμικό πλαίσιο με βάση τα πορίσματά τους, με ανεξάρτητους εξωτερικούς ελέγχους και αποτελεσματικούς εσωτερικούς ελέγχους, με τη θέσπιση ισχυρών κωδίκων δεοντολογίας - πειθαρχικών νόμων και την αποτελεσματική εφαρμογή τους και την ελεύθερη χρήση των αποτελεσμάτων του, μεταξύ άλλων.³

Η πρόληψη της διαφθοράς στην καταπολέμηση της διαφθοράς δεν είναι εύκολη υπόθεση, δεν υπάρχει πανάκεια ή απόλυτη λύση, αλλά βασίζεται στην εφαρμογή καλών πρακτικών.

1.3 Ποινικό δίκαιο και διαφθορά

Λόγω του εκτεταμένου και σημαντικού αντίκτυπου της διαφθοράς στο κράτος δικαίου και την αντιπροσωπευτική δημοκρατία, το κράτος έχει αναπτύξει διάφορους προστατευτικούς μηχανισμούς με την πάροδο του χρόνου. Οι μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου, τα πειθαρχικά μέτρα κατά των δημοσίων υπαλλήλων και οι διοικητικές κυρώσεις εισήχθησαν σταδιακά σε διάφορα νομικά συστήματα για τη συστηματική και ολοκληρωμένη καταπολέμηση των πρακτικών διαφθοράς.

Παράλληλα, το φαινόμενο καταπολεμήθηκε και με τη θέσπιση ποινικών διατάξεων. Όπως και άλλοι ποινικοί νόμοι, η ποινική νομοθεσία κατά της διαφθοράς αποσκοπεί τόσο στην πρόληψη όσο και στην καταπολέμηση του προβλήματος. Είναι αυτονόητο ότι η χρήση του ποινικού δικαίου, του πιο επώδυνου μηχανισμού κοινωνικού ελέγχου

---

³ Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Σάκκουλας

που διαθέτει το κράτος, θα πρέπει να αποτελεί την έσχατη λύση όχι μόνο από νομικής και πολιτικής αλλά και από θεσμικής πλευράς. Δεδομένου ότι η θέσπιση και εφαρμογή του ποινικού δικαίου συνεπάγεται αυτομάτως τον περιορισμό συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων, θα πρέπει να χρησιμοποιείται στην καταπολέμηση της διαφθοράς πολύ σπάνια και μόνο όταν οι άλλες δυνατότητες του νομοθέτη για τον έλεγχο και τη διαχείριση του κοινωνικού αυτού προβλήματος είναι αναποτελεσματικές. Με άλλα λόγια, η θέσπιση του ποινικού δικαίου πρέπει να ακολουθεί την αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του ελληνικού Συντάγματος).⁴

Η πραγματικότητα, ωστόσο, φαίνεται να είναι εντελώς διαφορετική, ιδίως στον τομέα της εγκληματικότητας που εξετάζεται εδώ. Ορισμένοι τομείς ισχυρών πολιτικών συμφερόντων, όπως τα οικονομικά συμφέροντα του κράτους ή οι πολιτικές οργανώσεις που προσπαθούν να αποδείξουν την "αδιαφθορά" τους, συχνά - η χώρα μας αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα - οδηγούν σε υπερβολικές και τελικά συμβολικές πρακτικές στο ποινικό δίκαιο. Συχνά οι νομοθέτες υιοθετούν πληθώρα ποινικών δικονομικών κανόνων, οι οποίοι είναι άλλοτε πολύπλοκοι, διφορούμενοι, επικαλυπτόμενοι και άλλοτε εξαιρετικά αυστηροί. Οι κανόνες αυτοί παραμένουν ανεφάρμοστοι ή και κενά λόγια ακριβώς λόγω της επιφανειακής τους κατασκευής και της ευαισθησίας των ζητημάτων που προορίζονται να αντιμετωπίσουν. Ένα παράδειγμα τέτοιας νομοθεσίας είναι η διάταξη για την παράνομα αποκτηθείσα περιουσία στο άρθρο 4 του νόμου αριθ. 3213 του 2003. Λόγω της ασάφειάς της, η διάταξη αυτή έχει εγείρει σοβαρές αμφιβολίες μεταξύ των δικαστών ως προς τη νομιμότητα της εφαρμογής της.

Βεβαίως, τα παραπάνω σχόλια δεν σημαίνουν ότι το ποινικό δίκαιο δεν πρέπει να αποτελεί μέρος του οπλοστασίου του νομοθέτη στον "πόλεμο" κατά της διαφθοράς, αλλά οι ποινικές διατάξεις που επιλέγονται για το σκοπό αυτό πρέπει να αναπτύσσονται και να τυποποιούνται με τη μεγαλύτερη δυνατή προσοχή και φροντίδα των υπευθύνων, ώστε η αρχή της αναλογικότητας να συνδέεται στενά με την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής τους.

1.4 Η διαφθορά στο ελληνικό δημόσιο

---

⁴ Αργυροηλιόπουλος, Η. (2006). Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Νομική Βιβλιοθήκη.

Σύμφωνα με τον δείκτη CPI Corruption Perceptions Index που αναπτύχθηκε από τη Διεθνή Διαφάνεια, η Ελλάδα θα κατατάσσεται στην 59η θέση μεταξύ 180 χωρών το 2020, με βαθμολογία CPI 50/100, σε σύγκριση με τον μέσο όρο 66/100 για τα κράτη μέλη της ΕΕ. Μάλιστα, η επίδοση της χώρας μας από το 2012 έως το 2020, οπότε και υιοθετήθηκε ο Δείκτης Αντίληψης Διαφθοράς CPI, είναι η καλύτερη στον κόσμο, καθώς το 2012 η χώρα μας κατατάσσεται στην 94η θέση μεταξύ 176 χωρών, ενώ η βαθμολογία CPI αυξήθηκε κατά 14 μονάδες, με την απόλυτη βελτίωση να είναι η υψηλότερη συνολικά. Πρόκειται για την υψηλότερη απόλυτη βελτίωση στο σύνολο του κόσμου. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κατέταξε επίσης τη χώρα μας στην πρώτη κατηγορία χωρών που παρακολουθούνται περιοδικά, με υψηλό βαθμό συμμόρφωσης με τις συστάσεις του και αποτελεσματικό σύστημα πρόληψης και καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.⁵

Για την Ελλάδα, η οποία έχει καταδικαστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για καθυστερήσεις στις δικαστικές διαδικασίες, η καταπολέμηση της διαφθοράς αποτελεί αναμφισβήτητη πρόκληση για το σύστημα δικαιοσύνης, ιδίως το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Η χώρα μας έχει ενταχθεί στη θεσμική δράση της ΕΕ κατά της διαφθοράς και επιθυμεί να συμμετάσχει σε σχετικές διεθνείς διασκέψεις σύμφωνα με την τρέχουσα διεθνή δράση της ΕΕ κατά του εγκλήματος, αλλά η συμμετοχή σε διεθνείς διασκέψεις δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Υπάρχουν ακόμη ελλείψεις και θεσμικές αστοχίες στην πολιτική αυτή. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να παραβλέπεται το ευρύτερο πλαίσιο, δηλαδή η ύπαρξη κουλτούρας διαφθοράς και πελατειακών σχέσεων, και δεν είναι σαφές αν αυτό συμβαίνει σε ορισμένες περιπτώσεις η μειωμένη αξία ορισμένων τουλάχιστον διεφθαρμένων πράξεων στα μάτια ορισμένων τμημάτων της κοινωνίας. Συνεπώς, το φαινόμενο της διαφθοράς δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά αν δεν υπάρξει μια γενική αλλαγή στην αντίληψη της κοινωνίας για τη διαφθορά.

Η Ελλάδα έχει επικυρώσει και ενσωματώσει στην εσωτερική της νομοθεσία ορισμένες διεθνείς συμβάσεις και οδηγίες, μεταξύ των οποίων:

---

⁵ Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

- Ο νόμος 2655/1998 κυρώνει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και τη δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος.
- Ο νόμος 2656/1998 κυρώνει τη Σύμβαση του ΟΟΣΑ κατά της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές.
- Ο νόμος 2803/2000 κυρώνει τη σύμβαση για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τα σχετικά πρωτόκολλά της.
- Ο νόμος 2957/2001 επικυρώνει τη Σύμβαση Αστικού Δικαίου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη διαφθορά.
- Ο νόμος 3560/2007 κυρώνει τη Σύμβαση Ποινικού Δικαίου για τη διαφθορά και τα πρόσθετα πρωτόκολλά της.
- Εγκρίθηκε με τον νόμο αριθ. 3666 του 2008 (UNCAC)
- Ο νόμος 3691/2008 κυρώνει τις οδηγίες 2005/60/EK και 2006/70/EK για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και καθορίζει μέτρα για την εφαρμογή των οδηγιών. Κυρώθηκαν η οδηγία 2005/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον ορισμό των "πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων", τα τεχνικά πρότυπα για την εφαρμογή της απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και την εφαρμογή της εξαίρεσης για τις έκτακτες ή πολύ περιορισμένες χρηματοοικονομικές δραστηριότητες και η οδηγία 2006/70/EK για τη θέσπιση μέτρων εφαρμογής ορισμένων συστάσεων της FATF/EK.⁶

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ

2.1 Η ανατομία του πόθεν έσχεσ

---

⁶ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

Σε τι συνίσταται ο έλεγχος αυτός; Τι προβλέπει ο νόμος και τι, ακριβώς, είχε να κάνει, τι μπορούσε να κάνει η Επιτροπή αυτή; Επιτυγχάνεται ο σκοπός του ή σκοντάφτει, όπως συχνά συμβαίνει, στην εφαρμογή του;

«Κάθε χρόνο, μετά την δημοσίευση στον τύπο των δηλώσεων του «πόθεν έσχες» των πολιτικών, στο τέλος της ανάγνωσης και ύστερα από τις αναπόφευκτες συγκρίσεις μεταξύ τους ακολουθεί, μόνιμη πάντα επωδός, η ίδια κριτική, που ασκείται όχι μόνο προς τους δηλώνοντες, αλλά και, εμμέσως πλην σαφώς, προς τον έλεγχο που τους έγινε: Καλά, μας λέτε τι έχετε. Αλλά δεν μας λέτε και πώς τα αποκτήσατε. Με άλλα λόγια, εντάξει ως προς το «έσχες». Αλλά «πόθεν»;

Στηρίζεται στην εντύπωση ότι αυτός που υπέβαλε την δήλωση καλείται να εξηγήσει από πού ακριβώς απέκτησε κάθε περιουσιακό στοιχείο που δήλωσε. Όμως, πέραν του ότι, όπως όλοι ξέρουμε, όποιος έχει μερικά χρόνια οικονομικής δραστηριότητας, δεν είναι εύκολο να δώσει εξειδικευμένες απαντήσεις για το πώς απέκτησε το κάθε συγκεκριμένο στοιχείο και το κάθε ποσό που δήλωσε, εκτός αν αυτό προέρχεται από κληρονομιά ή αν διαθέτει λογιστήριο που παρακολουθεί λεπτομερώς και αναλυτικά τις εισπράξεις και τις αστοχίες του, τα «κέρδη και τις ζημιές» του, η αντίληψη αυτή δεν φαίνεται να είναι σύμφωνη το σύστημα του νόμου. Για να καταλάβουμε το γιατί, πρέπει αρχικά να διερευνήσουμε το σκοπό του. Σε τι στοχεύει ο νόμος; Μα, προφανώς, στην καταπολέμηση της διαφθοράς που, κατά κοινή αντίληψη, έχει πάρει διαστάσεις ενδημικού φαινομένου στην Ελλάδα. Και πιο συγκεκριμένα, της διαφθοράς των κρατικών, κυρίως, λειτουργιών. Και τι νοείται ως διαφθορά κρατικού λειτουργού; Η κτήση ωφελημάτων από την εκμετάλλευση της ιδιότητάς του.⁷

Βέβαια, τα ανταλλάγματα από την εκμετάλλευση της ιδιότητας κάποιου μπορούν να πάρουν πλείστες όσες μορφές, όπως την πολιτική υποστήριξη ή τις στενές προσωπικές «σχέσεις», όλα δεν οδηγούν όποιον παραβαίνει το καθήκον του για να τα π -τύχει, κατευθείαν στον ποινικό δικαστή. Ο συγκεκριμένος, όμως, νόμος, αναφέρεται μόνο στα συνηθέστερα, τα πιο χειροπιαστά, τα περιουσιακά οφέλη.

Συνεπώς, δεν αφορά όσους απέκτησαν μη περιουσιακά οφέλη που, δυστυχώς, δεν φαίνεται να είναι και λίγοι. Αν, για παράδειγμα, ένας ανώτατος δικαστής ψηφίζει κατά τις επιθυμίες του κυβερνώντος κόμματος προκειμένου να γίνει αρεστός αυτό και να

---

⁷ Αργυροηλιόπουλος, Η. (2006). Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Νομική Βιβλιοθήκη.

πετύχει την προαγωγή του στο προεδρείο του δικαστηρίου του, ο νόμος αυτός δεν τον αφορά.

Συνεπώς, δεν αφορά όσους απέκτησαν μη περιουσιακά οφέλη που, δυστυχώς, δεν φαίνεται να είναι και λίγοι. Αν, για παράδειγμα, ένας ανώτατος δικαστής ψηφίζει κατά τις επιθυμίες του κυβερνώντος κόμματος προκειμένου να γίνει αρεστός αυτό και να πετύχει την προαγωγή του στο προεδρείο του δικαστηρίου του, ο νόμος αυτός δεν τον αφορά.⁸

2.2 Υπόχρεοι σε πόθεν έσχες

Για τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για ΚΠΚ και ΔΠΚ, τους συζύγους ή τους συντρόφους τους (συμπεριλαμβανομένων των διαζευγμένων) και τα ανήλικα τέκνα (ακόμη και αν έχουν ενηλικιωθεί κατά το έτος της δήλωσης), το άρθρο.

α. Ο Πρωθυπουργός.

β. Οι Αρχηγοί των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

γ. Οι Υπουργοί, οι αναπληρωτές Υπουργοί και οι Υφυπουργοί.

δ. Οι βουλευτές και οι ευρωβουλευτές.

ε. Οι Περιφερειάρχες, οι Δήμαρχοι και όσοι διαχειρίζονται τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων της περ. β'.

στ. Γενικοί και ειδικοί γραμματείς της Βουλής και της Γενικής Κυβέρνησης, γραμματείς γραφείου σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4622/2019, υπάλληλοι ή σύμβουλοι σε ειδικές θέσεις και έκτακτο προσωπικό που διορίζεται από μονομερείς ή συλλογικούς φορείς του Δημοσίου. Το ίδιο ισχύει και για τους υπαλλήλους που αποσπώνται στο Υπουργείο Εσωτερικών σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 1878/1990 και τα άρθρα 2 και 3 του ν. 1895/1990 και υπηρετούν στα γραφεία των βουλευτών του Ελληνικού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των πολιτικών κομμάτων και του Έλληνα Επιτρόπου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ζ. Ο διοικητής και οι υποδιοικητές της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ) και της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ).

---

⁸ Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Σάκκουλας

η. ο γενικός διευθυντής της τοπικής αυτοδιοίκησης, ο συντονιστής της τοπικής αυτοδιοίκησης, ο αντιπεριφερειάρχης, οι πρόεδροι και τα μέλη των περιφερειακών συμβουλίων και οι διευθυντές των γενικών και περιφερειακών γραφείων.

θ. Αντιδήμαρχοι, πρόεδροι, τακτικά και εν ενεργεία μέλη δημοτικών επιτροπών, πρόεδροι και μέλη δημοτικών συμβουλίων, πρόεδροι, διευθύνοντες σύμβουλοι και μέλη διοικητικών συμβουλίων, ή μικτές επιχειρήσεις των προαναφερόμενων δήμων και κοινοτήτων, καθώς και οι προϊστάμενοι των κεντρικών γραφείων και των γραφείων των ΟΤΑ. Ειδικότερα, όσον αφορά τις σχολικές επιτροπές, οι πρόεδροι και οι διαχειριστές των τραπεζικών τους λογαριασμών πρέπει να υποβάλλουν δήλωση περιουσιακής κατάστασης.⁹

ι. επικεφαλής υπουργείων, πρόεδροι, αντιπρόεδροι, διοικητές, υποδιοικητές, εκτελεστικοί επίτροποι, διευθύνοντες σύμβουλοι ή διορισμένοι σύμβουλοι, οργανισμοί δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις, δημόσιοι οργανισμοί και εταιρείες ιδιωτικού δικαίου. Ωστόσο, όλοι οι παραπάνω φορείς πρέπει να ανήκουν στο δημόσιο ή να επιχορηγούνται τακτικά, με τουλάχιστον το 50% του ετήσιου προϋπολογισμού τους να προέρχεται από δημόσιους πόρους, ή η διοίκησή τους διορίζεται άμεσα ή έμμεσα από το κράτος ως διοικητική πράξη ή μέτοχος.

ια. δημόσιοι φορείς, συμπεριλαμβανομένων των ενόπλων δυνάμεων, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, νομικά πρόσωπα που ανήκουν στο κράτος, "πρόεδροι, μέλη του προσωπικού και αναπληρωματικά μέλη όλων των επιτροπών διαγωνισμών προμηθειών, έρευνας και υπηρεσιών" των κρατικών επιχειρήσεων και των δημόσιων φορέων. Κρατικές επιχειρήσεις και δημόσιοι φορείς που ανήκουν στο κράτος ή επιχορηγούνται τακτικά από δημόσιους πόρους με ποσοστό άνω του 50% του ετήσιου προϋπολογισμού τους ή των οποίων η διοίκηση καθορίζεται άμεσα ή έμμεσα από το κράτος ως διοικητική πράξη ή μέτοχος. Το ίδιο ισχύει και για τα πρόσωπα που κατέχουν το αξίωμα του γενικού διευθυντή και του γενικού διευθυντή της Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων και τα διευθυντικά στελέχη όλων των οργανωτικών επιπέδων των δημόσιων και προαναφερόμενων μονάδων προμηθειών νομικών προσώπων, δημόσιων επιχειρήσεων και δημόσιων οργανισμών δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου. Η ίδια υποχρέωση ισχύει και για τα ακόλουθα πρόσωπα. Οι πρόεδροι και τα μέλη όλων των επιτροπών διαγωνισμών δημοσίων έργων των

---

⁹ Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμισή της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα. Νομική Βιβλιοθήκη.

ανωτέρω φορέων, εφόσον ο προϋπολογισμός του έργου υπερβαίνει τις 300.000 ευρώ.

ιβ. Οι Δικαστικοί και οι Εισαγγελικοί λειτουργοί.

ιγ. Ο Διοικητής, οι Υποδιοικητές, οι εντεταλμένοι σύμβουλοι και οι διευθυντές της Τράπεζας της Ελλάδος.

ιδ. Οι Πρόεδροι, οι Αντιπρόεδροι, οι Διευθύνοντες σύμβουλοι, οι Διοικητές, οι Υποδιοικητές, τα εκτελεστικά μέλη ΔΣ και οι γενικοί διευθυντές πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, καθώς και επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

ιε. Ο Πρόεδρος και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ της Ελληνικά Χρηματιστήρια ΑΕ (ΕΧΑΕ) και οι κατέχοντες διευθυντική θέση στην εταιρία αυτή σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα οργανισμό της ή σύμφωνα με απόφαση του ΔΣ.

ιστ. Ο Πρόεδρος και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ των ελεγχόμενων από της ΕΧΑΕ ανωνύμων εταιριών και οι κατέχοντες διευθυντική θέση στις εταιρίες αυτές σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα κανονισμό της εταιρίας ή σύμφωνα με απόφαση του ΔΣ.

ιζ. Ο Πρόεδρος και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ κάθε άλλου φορέα οργανωμένης χρηματιστηριακής αγοράς που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα και οι κατέχοντες διευθυντική θέση σε αυτόν σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα κανονισμό του ή σύμφωνα με απόφαση του ΔΣ.¹⁰

ιη. Οι ιδιοκτήτες, οι μέτοχοι, οι εταίροι, οι Πρόεδροι, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ, οι διαχειριστές, καθώς και οι Γενικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιριών.

ιθ. Οι ιδιοκτήτες, οι εκδότες, οι μέτοχοι, οι εταίροι, οι Πρόεδροι, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και τα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ, οι διαχειριστές, καθώς και οι Γενικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιριών.

κ. δημοσιογράφοι που είναι μέλη σχετικών εκδοτικών ενώσεων και όσοι παρέχουν δημοσιογραφικές υπηρεσίες σε εκδοτικούς οίκους, ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς ή επιγραμμικά μέσα ενημέρωσης με σύμβαση εργασίας ή έργου.

---

¹⁰ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

κα. Ιατρικοί διευθυντές και διευθυντές συντονισμού που εργάζονται σε νοσοκομεία και κέντρα υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ), στρατιωτικά νοσοκομεία, πανεπιστημιακά νοσοκομεία, κλινικές, ερευνητικά κέντρα και Πρωτοβάθμια Εθνικά Δίκτυα Υγείας (ΠΕΔΥ).

κβ. διατηρεί επαφή με τον Γενικό Διευθυντή και τους προέδρους γενικού επιπέδου, τους επιτρόπους και τους επικεφαλής των υπηρεσιακών μονάδων όλων των ανεξάρτητων οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των Ανεξάρτητων Διοικητικών και Ρυθμιστικών Αρχών, της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, καθώς και με τον Γενικό Διοικητικό Επιθεωρητή και τον Ειδικό Γενικό Επιθεωρητή. Περιλαμβάνει επίσης τη Διοικητική Επιθεώρηση και τους Ειδικούς Επιθεωρητές που είναι αποσπασμένοι στη Διοικητική Επιθεώρηση.

κγ. Οι Αρχηγοί, Υπαρχηγοί, διευθυντές κλάδων του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ), των Γενικών Επιτελείων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας,

κδ. Οι Αρχηγοί και οι Υπαρχηγοί της Ελληνικής Αστυνομίας(ΕΑ), του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής (ΛΣ-ΕΛΑΚΤ) και του Πυροσβεστικού Σώματος(ΠΣ).¹¹

κε. Το αστυνομικό προσωπικό, με εξαίρεση όσους τελούν σε καθεστώς μόνιμης διαθεσιμότητας, σύμφωνα με την περ. ζ της παρ. 1 του άρθρου 8 και το άρθρο 14 του π.δ.24/1997 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν.δ.330/1947, οι συνοριακοί φύλακες, οι ειδικοί φρουροί και το πολιτικό προσωπικό που υπηρετεί στην Ελληνική Αστυνομία,

κστ. Το πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

κζ. Το προσωπικό της υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής.

κη. Οι Σωφρονιστικοί υπάλληλοι και οι εξωτερικοί φρουροί των καταστημάτων κράτησης.

κθ. Οι προϊστάμενοι των Δασαρχείων και των Δασονομείων και οι κατά νόμον αναπληρωτές τους .

---

¹¹ Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

λ. Τα μέλη όλων των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου του Δημοσίου, οι προϊστάμενοι οργανικών μονάδων οποιασδήποτε Υπηρεσίας Επιθεώρησης, Εσωτερικού Ελέγχου ή Εσωτερικών Υποθέσεων του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ α` και β` βαθμού,

2.3 Περιεχόμενο του πόθεν έσχες

Όσον αφορά το περιεχόμενο του ΚΠΣ, σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 3213/2003, το ΚΠΣ πρέπει να παρουσιάζει τα περιουσιακά στοιχεία όπως αυτά υπάρχουν κατά τη στιγμή της σύνταξης του ΚΠΣ.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 3213/2003, η ΚΤΚ πρέπει να παρουσιάζει το κυκλοφορούν ενεργητικό στις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

Επιπλέον, η CPC πρέπει να καλύπτει τα περιουσιακά στοιχεία στις 31 Δεκεμβρίου 2003 και να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία

α) Έσοδα από όλες τις πηγές

β) Ακίνητα και δικαιώματα που σχετίζονται με ακίνητα.

γ) Μετοχές ημεδαπών και αλλοδαπών εταιρειών (με την επιφύλαξη των απαγορεύσεων των άρθρων 8(1) και 8(2) του παρόντος νόμου), ομόλογα και εταιρικά ομόλογα κάθε είδους, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων κάθε είδους, παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα κάθε είδους.¹²

δ) πάσης φύσεως καταθέσεις σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα πιστωτικά ιδρύματα, συμμετοχές σε χρηματιστηριακά ή ασφαλιστικά προϊόντα, κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών και αμοιβαία κεφάλαια. ε) Ενοικίαση θυρίδων τραπεζών, ταμειυτηρίων και άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων εσωτερικού και εξωτερικού. Μετρητά που δεν περιλαμβάνονται στο στοιχείο δ), εάν το συνολικό ποσό υπερβαίνει τα 30 000 ευρώ, ο οφειλέτης, η σύζυγος.

τα ανήλικα τέκνα ή τα πρόσωπα με τα οποία ο οφειλέτης έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης.

(στ) κινητά πράγματα ή συνδυασμός κινητών πραγμάτων, η αξία των οποίων, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, υπερβαίνει τις 40.000 ευρώ.

---

¹² Αργυροηλιόπουλος, Η. (2006). Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Νομική Βιβλιοθήκη.

(ζ) πλωτά μέσα, αεροσκάφη, οχήματα κάθε είδους.

(η) Συμμετοχές σε εταιρείες ή επιχειρήσεις κάθε είδους (με την επιφύλαξη των απαγορεύσεων που προβλέπονται στο άρθρο 8(1) και (2) του παρόντος Νόμου).

(θ) Ειδικότερα, οι δηλώσεις των προσώπων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Συμβουλίου Ελέγχου Αποκάλυψης Στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού δυνάμει του άρθρου 3Α περιλαμβάνουν δανειακές υποχρεώσεις προς ημεδαπά και αλλοδαπά πιστωτικά ιδρύματα και τράπεζες- και ιδρύματα, άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και φυσικά πρόσωπα. Πρόσωπα κατά την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, καθένα από τα οποία υπερβαίνει το ποσό των 5 000 ευρώ το καθένα. Ομοίως, οι υποχρεώσεις για διοικητικά πρόστιμα, ποινές, φόρους και τέλη υπέρ κρατικών και τοπικών αρχών, εισφορές υπέρ δημοσίων αρχών φόροι και εισφορές υπέρ του Δημοσίου, εισφορές υπέρ του Δημοσίου, εισφορές υπέρ οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης και ασφάλισης και τα οποία υπερβαίνουν τα 5.000 ευρώ.¹³

Στο αρχικό ΔΠΚ και στην αρχική ηλεκτρονική κατάθεση (2016) κάθε οφειλέτη προσδιορίζονται τα περιουσιακά στοιχεία που υπήρχαν κατά τον χρόνο απόκτησης της ιδιότητας, το κόστος απόκτησής τους (εάν υπάρχει) και ο τρόπος με τον οποίο αποκτήθηκαν, καθώς και κάθε είδους τεκμηρίωση που τεκμηριώνει την αξία τους.

Στο ΔΠΚ, ο υπόχρεος παροχής στοιχείων πρέπει να αναφέρει το ποσό της σχετικής δαπάνης και την πηγή χρηματοδότησης, εάν υπήρξε μεταβολή στο περιουσιακό στοιχείο, όπως η απόκτηση νέου περιουσιακού στοιχείου ή η αύξηση υφιστάμενου περιουσιακού στοιχείου. Σε περίπτωση πώλησης, θα πρέπει να αναφέρεται το τίμημα που εισπράχθηκε. Το ίδιο θα πρέπει να γίνεται και σε περίπτωση αλλαγής της οικογενειακής κατάστασης. Εάν υπάρχει διπλή μεταβολή στο ίδιο περιουσιακό στοιχείο κατά το ίδιο έτος (π.χ. απόκτηση και κατάσχεση), θα πρέπει να αναφέρονται και οι δύο μεταβολές.

Η ΔΠΚ και η ΔΟΣ πρέπει να συντάσσονται από τον υπόχρεο και να εγκρίνονται από τον/την σύζυγό του/της ή το πρόσωπο με το οποίο έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (συμπεριλαμβανομένων των διαζευγμένων), με διατάξεις για την άρνηση της έγκρισης αυτής.¹⁴

---

¹³ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

Το άρθρο 19 παρ. 1 του νόμου 3213/2003 σχετικά με το περιεχόμενο των δανειακών συμβάσεων ορίζει ότι ο οφειλέτης, ο/η σύζυγός του/της ή το πρόσωπο με το οποίο έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (συμπεριλαμβανομένων των διαζευγμένων) και τα ανήλικα τέκνα του/της (ακόμη και αν ήταν ενήλικα κατά τον χρόνο του γάμου) έχουν οικονομικά συμφέροντα περιλαμβάνει το έτος κατά το οποίο υποβλήθηκε η δήλωση) στις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

(α) τις επαγγελματικές του δραστηριότητες

(β) τη συμμετοχή του στη διοίκηση φορέων και εταιρειών κάθε είδους, ενώσεων που αποτελούνται από φυσικά πρόσωπα και μη κυβερνητικών οργανώσεων

(γ) τις τακτικές δραστηριότητές του έναντι αμοιβής, είτε αναλαμβάνονται σε συνδυασμό με την άσκηση των καθηκόντων του

(δ) την άτυπη δραστηριότητα για την οποία λαμβάνει αμοιβή.

(δ) μη αμειβόμενη μη αμειβόμενη δραστηριότητα (συμπεριλαμβανομένης της συγγραφής, της διδασκαλίας και της παροχής συμβουλών) που ασκείται παράλληλα με την άσκηση των καθηκόντων του, εφόσον η συνολική αμοιβή υπερβαίνει τα 5.000 ευρώ ανά ημερολογιακό έτος.

(ε) Συμμετοχή σε εταιρεία ή κοινοπραξία όπου υπάρχει δυνατότητα επηρεασμού της δημόσιας πολιτικής ή όπου το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεί να ασκήσει σημαντική επιρροή στις υποθέσεις της εν λόγω εταιρείας ή κοινοπραξίας.

(στ) στην περίπτωση προσώπων που κατέχουν δημόσια αξιώματα, οποιαδήποτε οικονομική υποστήριξη από τρίτους για προσωπικό ή υλικούς πόρους που παρέχονται σε σχέση με τις δημόσιες δραστηριότητές τους

(στ) στην περίπτωση προσώπου που κατέχει δημόσια θέση, οποιαδήποτε παροχή προσωπικού ή υλικών πόρων από τρίτους που παρέχονται σε σχέση με τις δημόσιες δραστηριότητές τους.

(ζ) συγκεκριμένα οικονομικά συμφέροντα που έχουν δημιουργήσει άμεση ή δυνητική σύγκρουση συμφερόντων σε σχέση με τα καθήκοντά τους. Σύγκρουση συμφερόντων είναι μια κατάσταση κατά την οποία ο υπόχρεος έχει προσωπικό συμφέρον που θα μπορούσε να επηρεάσει αθέμιτα την εκτέλεση των καθηκόντων του. Δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων εάν ο οφειλέτης επωφελείται μόνο ως μέλος του κοινού ή

του ευρύτερου κοινού.

2.4 Υποβολή πόθεν έσχες

Η διαδικασία ηλεκτρονικής κατάθεσης ΔΠΚ και ΔΟΣ πραγματοποιείται με μια ενιαία εφαρμογή στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα POTHEN από τον ακόλουθο δικτυακό τόπο <https://www.pothen.gr/pothen-main/main/ypovolh.htm>

Ο δικτυακός τόπος παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο υποβολής καταγγελίας σχετικά με την οικονομική κατάσταση ενός προσώπου που υπόκειται στο νόμο 3213/2003. Όπως αναφέρεται στο σχετικό έντυπο καταγγελίας, "Ανώνυμες και τεκμηριωμένες καταγγελίες που υποβάλλονται στην αρμόδια αρχή θα εξετάζονται κατά προτεραιότητα με βάση την ιδιότητα/απασχόληση του καταγγέλλοντος.

Οι ανώνυμες και τεκμηριωμένες καταγγελίες που υποβάλλονται στην αρμόδια αρχή με βάση την ιδιότητα/απασχόληση του καταγγέλλοντος θα εξετάζονται κατά προτεραιότητα".¹⁴

Το σύστημα ηλεκτρονικών αιτήσεων διαχειρίζεται η Γενική Γραμματεία Διοικητικών Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία είναι υπεύθυνη για την ομαλή λειτουργία, συντήρηση, αναβάθμιση και προσαρμογή των αιτήσεων μέσω του συστήματος.

Εξασφαλίζει επίσης το απόρρητο των επικοινωνιών με την κρυπτογράφηση των δεδομένων των ΔΠΚ και ΔΟΣ στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων και τη διατήρηση της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητάς τους.

Η αρμόδια εποπτική αρχή ορίζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων σύμφωνα με τον νόμο περί προστασίας δεδομένων για τα υποκείμενα των δεδομένων που υπάγονται στην αρμοδιότητά της και ο Οργανισμός ΓΓΠΣΔΔ ορίζεται ως εκτελών την επεξεργασία στο σύνολό του υπό την εποπτεία του υπευθύνου επεξεργασίας. Κάθε αρμόδια εποπτική αρχή ορίζει το αρμόδιο προσωπικό της και τα δικαιώματα πρόσβασης στην εφαρμογή ως υπεύθυνους επεξεργασίας. Η πρόσβαση είναι αυστηρά εξατομικευμένη και οι σχετικές ενέργειες καταγράφονται ηλεκτρονικά, ώστε να αποφεύγεται η κατάχρηση από το προσωπικό και να διασφαλίζεται η εμπιστευτικότητα των δεδομένων από πρόσωπα που δεν έχουν δικαιώματα πρόσβασης.

---

¹⁴ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Πονικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

Η πρόσβαση στην εφαρμογή γίνεται μέσω του κωδικού TAXISnet, ο οποίος παρέχει τη δυνατότητα υποστήριξης της συμπλήρωσης των απαραίτητων στοιχείων με αυτόματη συμπλήρωση από τις υπάρχουσες ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων.

Είναι επίσης δυνατή η αυτόματη επισύναψη των απαραίτητων φορολογικών εγγράφων από βάσεις δεδομένων, όπως δηλώσεις εισοδήματος και περιουσιακής κατάστασης, με τη συγκατάθεση του χρήστη. Η κάθε ΔΠΚ και ΔΟΣ, αφού συμπληρωθεί και κατατεθεί επίσημα, λαμβάνει έναν μοναδικό αριθμό χρονοσήμανσης, τον οποίο μπορεί να φυλάξει ο χρήστης.¹⁵

Η ΔΠΚ και η ΔΟΣ πρέπει να υποβάλλονται από τον υποκείμενο στο φόρο και πρέπει απαραίτητα να εγκρίνονται από τον/την σύζυγό του ή το πρόσωπο με το οποίο έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (επίσης διαζευγμένοι σύζυγοι) και στην περίπτωση περιουσιακών στοιχείων ανήλικων τέκνων, και από τους δύο. Σε περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας, ο υπόχρεος υποβάλλει ΔΠΚ και ΔΟΣ χωρίς έγκριση, αναφέροντας ταυτόχρονα το γεγονός της άρνησης ή της αδυναμίας και τον ΑΦΜ του αντισυμβαλλόμενου ως σχόλια. Στις περιπτώσεις αυτές, το αρμόδιο διοικητικό όργανο απαιτεί από τον σύζυγο ή το πρόσωπο που συνάπτει σύμφωνο συμβίωσης (καθώς και από τον διαζευγμένο σύζυγο) να δηλώσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία και τα οικονομικά τους συμφέροντα, καθώς και αυτά των ανήλικων τέκνων τους. Η δήλωση πρέπει να γίνει εντός 90 ημερών από την ανάληψη καθηκόντων¹⁶

2.5 Όργανα ελέγχου πόθεν έσχες

Ως όργανα ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ έχουν οριστεί η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α, η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας και ο Εποπτεύων την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας, Εισαγγελικός Λειτουργός της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών.

Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α

Το Συμβούλιο Ελέγχου Δήλωσης Περιουσιακών Στοιχείων του άρθρου 3Α υπάγεται στη Βουλή των Ελλήνων και λειτουργεί ως ειδικό όργανο σύμφωνα με το άρθρο 29

¹⁵ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Πονικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

¹⁶ Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμισή της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα. Νομική Βιβλιοθήκη.

παράγραφος 2 του Συντάγματος. Λειτουργεί ως ειδικό όργανο σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του Συντάγματος. Η Επιτροπή είναι ανεξάρτητη, απολαμβάνει διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και αποτελείται από 11 μέλη και ισάριθμους αναπληρωτές. Η σύνθεσή της εγγυάται την αμεροληψία και περιλαμβάνει αξιόλογα και καταξιωμένα μέλη και μικρό αριθμό πολιτικών, ώστε να αποφεύγονται οι κορπορατιστικές πρακτικές, δηλαδή η ακούσια συναδελφική αλληλεγγύη.

Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας και τακτικά μέλη αυτής ένα δικαστή του ΑΠ, δύο Συμβούλους του ΣτΕ, ένα Σύμβουλο του ΕΣ, έναν Αντιεισαγγελέα του ΑΠ, τον Πρόεδρο της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, το Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, ένα βουλευτή της μεγαλύτερης σε δύναμη κοινοβουλευτικής ομάδας που μετέχει στην Κυβέρνηση και ένα βουλευτή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Τόσο για τον πρόεδρο, όσο και για κάθε τακτικό μέλος, υπάρχει και αναπληρωτής. Κατά τον έλεγχο των ΔΠΚ, κατ' αναλογία και των ΔΟΣ, των Δικαστικών και των Εισαγγελικών Λειτουργιών, καθήκοντα Προέδρου της Επιτροπής ασκεί ο αρχαιότερος δικαστικός λειτουργός από τα μέλη της.¹⁷

Ειδικότερες διατάξεις ρυθμίζουν την ανεξαρτησία, τη διοικητική και οικονομική αυτονομία, το έργο και τη στελέχωση της Επιτροπής. Ο εν λόγω εισαγγελέας παρέχει κάθε αναγκαία συνδρομή στην Επιτροπή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της και διορίζεται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου.

Διορίζεται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου μετά από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου. Μπορεί επίσης να αναθέτει σε ελεγκτές και εμπειρογνώμονες την παροχή επαγγελματικής λογιστικής ή οικονομικής γνώμης ή την εκτέλεση άλλων ελεγκτικών καθηκόντων ή να επικουρείται από την κρατική ελεγκτική αρχή.

Είναι επίσης δυνατόν να ζητήσει τη βοήθεια του κρατικού ελεγκτικού οργάνου για να υποστηρίξει το έργο της επιτροπής ελέγχου. Σε συνέχεια της νομοθετικής έγκρισης του νόμου 3213/2003, εκδόθηκε με το Π.Δ. 3814/2019 του Προέδρου της Βουλής το άρθρο 3Α, Κανονισμοί για την επιτροπή - Ειδικές διατάξεις για το έργο της επιτροπής δήλωσης και ελέγχου περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, με το οποίο

---

¹⁷ Αργυροηλιόπουλος, Η. (2006). Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Νομική Βιβλιοθήκη.

καθορίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με το αντικείμενο, τις ελεγκτικές διαδικασίες, την οργάνωση και το έργο της επιτροπής ελέγχου περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.

Μέχρι το τέλος Μαρτίου κάθε έτους, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητές της κατά το προηγούμενο έτος στην κοινοβουλευτική επιτροπή θεσμών και διαφάνειας και στους υπουργούς που είναι αρμόδιοι για τα οικονομικά, τη δικαιοσύνη, τη διαφάνεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Μέχρι το τέλος Μαρτίου κάθε έτους, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητές της κατά το προηγούμενο έτος στην κοινοβουλευτική επιτροπή θεσμών και διαφάνειας και στους υπουργούς που είναι αρμόδιοι για τα οικονομικά, τη δικαιοσύνη, τη διαφάνεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα.¹⁸

Η έκθεση περιλαμβάνει. Η ετήσια έκθεση δημοσιεύεται στον επίσημο ιστότοπο της Εθνοσυνέλευσης και παραμένει διαθέσιμη για επτά έτη. Η υποχρέωση υποβολής εκθέσεων με το ίδιο περιεχόμενο και τις ίδιες προθεσμίες υποβολής και ανάρτησης ισχύει για όλες τις αρμόδιες αρχές που λαμβάνουν και επεξεργάζονται δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.

Η Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α έχει αρμοδιότητα τον έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ των:

- Πρωθυπουργού.
- Αρχηγών των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και όσων λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση Υπουργών, οι αναπληρωτών Υπουργών και οι Υφυπουργών.
- Βουλευτών και οι ευρωβουλευτών.
- Περιφερειάρχων, Δημάρχων και όσων διαχειρίζονται τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, καθώς και όσων (πολιτικών κομμάτων) λαμβάνουν κρατική χρηματοδότηση.
- Δικαστικών και Εισαγγελικών λειτουργών.

---

¹⁸ Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

Όταν σύζυγος ή πρόσωπο σε σύμφωνο συμβίωσης με πρόσωπο που υπόκειται σε έλεγχο από ελεγκτική επιτροπή του άρθρου 3Α έχει την ιδιότητα του υποκειμένου απογραφής περιουσιακών στοιχείων και απογραφής περιουσιακών στοιχείων που υποβάλλονται σε διαφορετικά ελεγκτικά όργανα, η ελεγκτική επιτροπή του άρθρου 3Α έχει το δικαίωμα να εξετάσει την απογραφή περιουσιακών στοιχείων και περιουσιακών στοιχείων και των δύο οντοτήτων.¹⁹

Επιτροπή Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3^Α ελέγχει υποχρεωτικά όλες της δηλώσεις αρμοδιότητας της. Στην Επιτροπή υπεβλήθησαν 5.313 Πόθεν Έσχες για το έτος 2016 (χρήση 2015), 5.632 για το έτος 2017 (χρήση 2016), 5452 για το έτος 2018 (χρήση 2017) και 5.424 για το έτος 2019 (χρήση 2018), που αφορούσαν συνολικά 6.294 υπόχρεους. Η Επιτροπή μέχρι το Σεπτέμβριο του 2020 ολοκλήρωσε τον τακτικό έλεγχο Πόθεν Έσχες και για όλα τα έτη χρήσης για 2.100 υπόχρεους, το 1/3 περίπου του συνόλου τους. Όσον αφορά τον έλεγχο βάσει καταγγελιών για το έτος 2019, ελέχθησαν 31 υποθέσεις, εκ των οποίων 27 αρχειοθετήθηκαν και 4 με τα των Εκθέσεων Ελέγχου και τα συνημμένα έγγραφα ευρημάτων διαβιβάστηκαν στις αρμόδιες Εισαγγελίες. Αντίστοιχα για το έτος 2020,= ελέχθησαν 8 υποθέσεις, οι οποίες αρχειοθετήθηκαν.

Όλες οι ΔΟΣ των πολιτικών προσώπων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Συμβουλίου Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 3Α, δηλαδή εξαιρουμένων των δικαστών και των εισαγγελέων, δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Βουλής των Ελλήνων και φυλάσσονται για τρία το πολύ έτη από τη στιγμή που το υπεύθυνο πρόσωπο χάνει το αξίωμά του.

στον ιστότοπο της Βουλής των Ελλήνων και φυλάσσονται για τρία έτη κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία κατά την οποία ο υπεύθυνος χάνει το αξίωμά του. Εξαιρείται η δημοσίευση στοιχείων που ενδέχεται να θίξουν τη ζωή ή την περιουσία του υπευθύνου και της οικογένειάς του, το αντικείμενο των οποίων θα καθοριστεί με κοινή απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Αντίστοιχα, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, μπορούν να δημοσιευθούν δεδομένα ΔΟΣ σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 4 του νόμου 3213/2003. Ομοίως, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 4 του νόμου 3213/2003, τα δεδομένα ΔΟΣ μπορούν επίσης να δημοσιοποιηθούν υπό τις ίδιες προϋποθέσεις. Κατ' εφαρμογή της νομοθετικής εξουσιοδότησης, ο Υπουργός

¹⁹ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Πονικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

Οικονομικών και ο Υπουργός Δικαιοσύνης εξέδωσαν την υπ' αριθμ. 3219/2019 (ΦΕΚ 3569-B/25-9-2019) απόφαση, με την οποία ορίζεται το πεδίο της δημοσιοποίησης που περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία.²⁰

επώνυμο, όνομα, όνομα πατρός, ιδιότητες με τις οποίες υποβάλλεται η δήλωση και η ημερομηνία ανάληψης καθηκόντων υπόχρεου,

- επώνυμο, όνομα και όνομα πατρός του/της συζύγου/Μ.Σ.Σ. του υπόχρεου,
- έσοδα από κάθε πηγή,
- επενδυτικά προϊόντα ημεδαπών και αλλοδαπών εταιρειών, κάθε είδους ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια,
- παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα καθώς και οποιοσδήποτε χρηματοοικονομικό προϊόν τράπεζας, ασφαλιστικής εταιρείας ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος,
- μίσθωση θυρίδων σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά ιδρύματα,
- καταθέσεις σε τράπεζες, ταμειυτήρια και άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και τα υπόλοιπα χρηματιστηριακών λογαριασμών-χρηματικών καρτελών, εξαιρουμένου του IBAN,
- ακίνητα, περιουσιακά στοιχεία και εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτών, εξαιρουμένης της οδού ή τοποθεσίας, του αριθμού, του ονοματεπωνύμου του Συμβολαιογράφου (απόκτησης και εκποίησης/μεταβολής των ανωτέρω),
- οχήματα κάθε χρήσης, εξαιρουμένου του αριθμού κυκλοφορίας τους, πλωτά μέσα, εξαιρουμένου του αριθμού νηολογίου ή λεμβολογίου, εναέρια μέσα, εξαιρουμένου του αριθμού νηολογίου,
- συμμετοχές σε κάθε είδους επιχείρηση, εξαιρουμένου του Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ) της επιχείρησης,
- οι δανειακές υποχρεώσεις και οφειλές²¹

---

²⁰ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

²¹ Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμισή της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα. Νομική Βιβλιοθήκη.

Για τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς, τους συζύγους, τους συντρόφους και τα τέκνα τους, υπάρχουν ειδικές διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες κάθε συμβολαιογραφική πράξη που τους αφορά υποβάλλεται από τον συμβολαιογράφο απευθείας στην Υπηρεσία Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

Η συμβολαιογραφική πράξη υποβάλλεται από τον συμβολαιογράφο απευθείας στο Γραφείο Δήλωσης Περιουσιακών Στοιχείων και Υποχρεώσεων.

Άρθρο 3Α , μέχρι δύο έτη μετά την έκπτωση τους.

Όσον αφορά τα πρόσωπα που υπάγονται στη δικαιοδοσία της Διαχειριστικής Επιτροπής Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης σύμφωνα με το άρθρο 3Α, οι πολιτικοί υπόκεινται στη δημοσιότητα του ΔΠΚ, ενώ οι δικαστικοί λειτουργοί

και οι εισαγγελείς, καθώς υποχρεούνται να κοινοποιούν στην Επιτροπή συμβολαιογραφικά έγγραφα που αφορούν τα περιουσιακά δικαιώματα του υπευθύνου και των μελών της οικογένειάς τους. Αυτή η διαφορετική διαδικασία μπορεί να θεωρηθεί ως αντάλλαγμα για τη δημοσίευση του ΔΠΚ από τους δικαστικούς λειτουργούς και τους εισαγγελείς, καθώς δεν κρίνεται σκόπιμο.²²

Η επιτροπή παρακολούθησης της δήλωσης περιουσιακής κατάστασης βάσει του άρθρου 3Α μπορεί να ζητήσει από το υπεύθυνο πρόσωπο όλες τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση των καθηκόντων παρακολούθησης από τη ΕΕΔΠ, συμπεριλαμβανομένων των συναλλαγών, της χρηματοδότησης, των δωρεών και των προσφορών του ενδιαφερόμενου προσώπου ή φορέα.

Επιπλέον, η ΕΕΔΠ έχει πρόσβαση σε κάθε είδους βάσεις δεδομένων και πληροφορίες δημόσιων φορέων, υπηρεσιών και οντοτήτων και μπορεί επίσης να έχει πρόσβαση στο σύστημα ΤΗΡΕΣΙΑ προκειμένου να μπορέσει το υπεύθυνο πρόσωπο να αναφέρει τις υποχρεώσεις του και μπορεί επίσης να ζητήσει.

Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

---

²² Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Σάκκουλας

Η Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες έχει αρμοδιότητα τον έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ των:

- Γενικών και Ειδικών Γραμματέων της Βουλής και της Γενικής Κυβέρνησης, υπηρεσιακών γραμματέων του άρθρου 36 του ν.4622/2019, οι υπαλλήλων ή συμβούλων ειδικών θέσεων και οι μετακλητών υπαλλήλων, τοποθετούμενων από μονομελές ή συλλογικό κυβερνητικό όργανο, καθώς και υπαλλήλων αποσπασμένων, βάσει των διατάξεων των άρθρων 6 του ν.1878/1990 και 2 και 3 του ν.1895/1990, στο Υπουργείο Εσωτερικών διατιθέμενων σε βουλευτές και κόμματα της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στο γραφείο του Έλληνα Επιτρόπου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Διοικητή και υποδιοικητών της ΕΥΠ και της ΥΠΑ.
- Γενικών Γραμματέων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, Συντονιστών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων,
- Αντιδημάρχων, Προέδρων, τακτικών και αναπληρωματικών μελών επιτροπών Δήμων, Προέδρων και μελών Δημοτικών Συμβουλίων, Προέδρων,
- Γενικών Διευθυντών Υπουργείων, Προέδρων, Αντιπροέδρων, Διοικητών, Υποδιοικητών,²³
- Προέδρων, τακτικών και αναπληρωματικών μελών όλων των επιτροπών διαγωνισμών προμηθειών, μελετών και παροχής υπηρεσιών κρατικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων και των ενόπλων δυνάμεων, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, Διοικητή, Υποδιοικητών, εντεταλμένων συμβούλων και διευθυντών ΤτΕ.
- Προέδρων, Αντιπροέδρων, Διευθύνοντων συμβούλων, Διοικητών, Υποδιοικητών, εκτελεστικών μελών ΔΣ και γενικών διευθυντών πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.
- Προέδρων και εκτελεστικών μελών ΔΣ ΕΧΑΕ και κατεχόντων διευθυντικών θέσεων στην εταιρία σύμφωνα με εκάστοτε ισχύοντα οργανισμό της ή σύμφωνα με απόφαση ΔΣ.
- Προέδρων και εκτελεστικών μελών ΔΣ ελεγχόμενων από της ΕΧΑΕ ανωνύμων εταιριών και κατεχόντων διευθυντικών θέσεων στις εταιρίες αυτές σύμφωνα με

---

²³ Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

- εκάστοτε ισχύοντα κανονισμό εταιρίας ή σύμφωνα με απόφαση ΔΣ.
- Προέδρων και εκτελεστικών μελών ΔΣ κάθε άλλου φορέα οργανωμένης χρηματιστηριακής αγοράς που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα και οι κατεχόντων διευθυντικών θέσεων σε αυτόν σύμφωνα με εκάστοτε ισχύοντα κανονισμό του ή σύμφωνα με απόφαση ΔΣ.
  - Ιδιοκτητών, Μετόχων, Εταίρων, Προέδρων, Διευθύνοντες Συμβούλων και εκτελεστικών μελών ΔΣ, Διαχειριστών και Γενικών Διευθυντών και Διευθυντών ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιριών,
  - Δημοσιογράφων μελών οικείων ενώσεων συντακτών και όσων παρέχουν δημοσιογραφικές υπηρεσίες σε επιχειρήσεις έκδοσης εντύπων και σε ραδιοηλεκτρονικά ή διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης με σύμβαση εργασίας ή έργου.²⁴
  - Ιατρών Διευθυντών και Συντονιστών Διευθυντών νοσοκομείων και ΚΥ ΕΣΥ, στρατιωτικών νοσοκομείων, πανεπιστημιακών νοσοκομείων, κλινικών και εργαστηρίων και ΠΕΔΥ.
  - Προέδρων, μελών και προϊσταμένων υπηρεσιακών μονάδων επιπέδου Γενικών Διευθύνσεων και Διευθύνσεων όλων των Ανεξάρτητων Αρχών, συμπεριλαμβανομένων ανεξάρτητων διοικητικών και ρυθμιστικών Αρχών, της Επιτροπής Ανταγωνισμού, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και Εθνικής Αρχής Διαφάνειας και Ειδικών Επιθεωρητών αποσπασμένων στην ΕΑΔ.
  - Αρχηγών, Υπαρχηγών, Διευθυντών Κλάδων ΓΕΕΘΑ, ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΑ, οι δικαστικών λειτουργών Δικαστικού Σώματος Ενόπλων Δυνάμεων και Γενικού Διευθυντή και Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων του ΥΕΘΑ.
  - Αρχηγών και Υπαρχηγών ΕΑ, ΛΣ-ΕΛΑΚΤ και ΠΣ.
  - Προσωπικού Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας.
  - Προσωπικού Ειδικής Γραμματείας Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα και Προέδρων, Διευθύνοντων Συμβούλων ή διαχειριστών εταιριών ιδιωτικού τομέα που μετέχουν σε τέτοιου είδους συμπράξεις.
  - Προέδρων και μελών ΔΣ Αθλητικών Ομοσπονδιών και μελών Διοίκησης ΑΑΕ ή διαχειριστών ΤΑΑ ή μετόχων ΑΑΕ με συνολικό ποσοστό μεγαλύτερο του 1% του μετοχικού κεφαλαίου. Σε περίπτωση που το εν λόγω ποσοστό

---

²⁴ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Πονικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

συμμετοχής ανήκει σε ΝΠΙΔ ή εταιρία, η υποχρέωση υποβολής ΔΠΚ βαρύνει τον πρόεδρο και τα μέλη του ΔΣ.

- Αξιολογημένων διαιτητών, βοηθών διαιτητών και παρατηρητών διαιτησίας πρωταθλημάτων επαγγελματικού αθλητισμού και μελών οργάνων ή επιτροπών διαιτησίας και Προέδρου, μελών Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού και αναπληρωτών αυτών.
- Προέδρων, Διευθύνοντες Συμβούλων, Εντεταλμένων Συμβούλων και Γενικών Διευθυντών των αναφερόμενων στις περιπτώσεις ε` και στ` της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν.2190/1994 όπως αυτές ΝΠΙΔ, εφόσον αυτά είναι φορείς ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιων έργων ή ανάθεσης και εκπόνησης μελετών δημόσιων έργων.²⁵
- Προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων, Διευθύνσεων και Τμημάτων Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και ασκούντων καθήκοντα επιβλεπόντων μηχανικών δημόσιων έργων
- Ιδιοκτητών, Εταίρων, Βασικών Μετόχων, εκτελεστικών μελών οργάνων διοίκησης και διευθυντικών στελεχών ελληνικών επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις και φυσικών προσώπων, τα οποία έχουν τη μόνιμη κατοικία τους στην Ελλάδα και φέρουν οποιαδήποτε από τις ανωτέρω ιδιότητες σε αλλοδαπές επιχειρήσεις που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, εφόσον το αντικείμενο τους υπερβαίνει τα αναφερόμενα στην περ. ια' του άρθρου 1 ποσά ανά περίπτωση.
- Μελών και εισηγητών γνωμοδοτικών επιτροπών, μελών οργάνων ελέγχου, μελών οργάνων επιφορτισμένων με την εκταμίευση των ενισχύσεων, μελών οργάνων αξιολόγησης και εξέτασης επενδυτικών σχεδίων, ελέγχου επενδύσεων και εκταμίευσης παρεχόμενων ενισχύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.
- Μελών Επιτροπών Εξετάσεων Υποψηφίων Οδηγών.
- Προέδρων και τα μελών ΔΣ της Κοινωνίας της Πληροφορίας, Διευθυντών και Αναπληρωτών Διευθυντών Επιχειρησιακών Μονάδων.
- Προέδρων και διαχειριστών ΜΚΟ κρατικά επιχορηγούμενων.
- Μελών ΝΣΚ.

---

²⁵ Αργυροηλιόπουλος, Η. (2006). Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Νομική Βιβλιοθήκη.

- Κάθε άλλου πρόσωπού για το οποίο προβλέπεται υποχρέωση υποβολής δήλωσης από ειδική διάταξη νόμου.²⁶

Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Εθνική Αρχής Διαφάνειας έχει αρμοδιότητα τον έλεγχο των ΔΠΚ και ΔΟΣ των: Πολιτικού προσωπικού Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

- Προϊσταμένων Δασαρχείων και Δασονομείων και κατά νόμον αναπληρωτών αυτών.
- Μελών όλων των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου Δημοσίου, προϊσταμένων οργανικών μονάδων οποιασδήποτε Υπηρεσίας Επιθεώρησης, Εσωτερικού Ελέγχου ή Εσωτερικών Υποθέσεων Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ α` και β` βαθμού,
- Γενικών Διευθυντών Υπουργείου Οικονομικών, Προϊσταμένων Διευθύνσεων ΔΟΥ, ΔΕΚ, ΚΕΦΟΜΕΠ, ΚΕΜΕΕΠ, Προϊσταμένων Τμημάτων Ελέγχου και υπαλλήλων υπηρετούντων στα Τμήματα Ελέγχου των παραπάνω υπηρεσιών και υπαλλήλων υπηρετούντων στις παραπάνω υπηρεσίες που ασκούν ελεγκτικά καθήκοντα, Προϊστάμενου Διεύθυνσης Επιχειρησιακής Μονάδας Είσπραξης,
- Προϊσταμένων Επιχειρησιακών Διευθύνσεων Ειδικών Υποθέσεων ΣΔΟΕ, Προϊσταμένων Περιφερειακών Διευθύνσεων και Τμημάτων ελέγχου-δράσης αυτών και υπαλλήλων-ελεγκτών υπηρετούντων στις παραπάνω υπηρεσίες.
- Προϊσταμένων και υπαλλήλων οργανικών μονάδων δόμησης οποιοδήποτε οργανωτικού επιπέδου ΟΤΑ.
- Προϊσταμένου Διεύθυνσης Μεταναστευτικής Πολιτικής Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και Προϊσταμένων Διευθύνσεων Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και οι Αναπληρωτών τους.
- Προϊσταμένων Υπηρεσιών Επιτρόπου του ΕΣ.
- Προϊσταμένων ΥΔΕ και ΔΥΕΕ του ΓΛΚ.
- Προέδρου, μελών και υπαλλήλων Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες .

---

²⁶ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Πονικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

- Προσωπικού ΕΟΦ, ΕΦΕΤ, ΟΠΕΚΕΠΕ, Υπουργείου Τουρισμού και Γενικής Διεύθυνσης Διασφάλισης Ποιότητας Αγροτικών Προϊόντων του ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ που ασκεί καθήκοντα ελεγκτικής μορφής ή χορήγησης αδειών κάθε μορφής και προϊσταμένων αντίστοιχων μονάδων οποιασδήποτε βαθμίδας των παραπάνω υπηρεσιών.

Η ΕΑΔ, η οποία συστάθηκε με το νόμο 4622/2019, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, είναι ο καθολικός διάδοχος της πρώην Γενικής Επιθεώρησης Δημόσιας Διοίκησης, ενός ανεξάρτητου φορέα χωρίς νομική προσωπικότητα και σκοπό, με τους ακόλουθους στόχους:²⁷

α) την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στη συμπεριφορά των κυβερνητικών υπηρεσιών, των διοικητικών οργάνων, των δημόσιων οργανισμών και των κοινωνικών οργανώσεων,

β) την πρόληψη, την αποτροπή, τον εντοπισμό και την εξάλειψη φαινομένων και πράξεων απάτης και διαφθοράς κατά τη διεξαγωγή δημόσιων και ιδιωτικών

Εποπτεύων την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας, Εισαγγελικός Λειτουργός της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών

Ο επόπτης των δυνάμεων εσωτερικής ασφάλειας, ο οποίος είναι εισαγγελέας στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών, είναι αρμόδιος για το ΔΠΔ και την εποπτεία του ΔΠΔ.

- Αστυνομικού προσωπικού, εξαιρουμένων στελεχών που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς μόνιμης διαθεσιμότητας, σύμφωνα με την περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 8 και το άρθρο 14 του π.δ.24/1997
- Σωφρονιστικών υπαλλήλων και εξωτερικών φρουρών καταστημάτων κράτησης.

Όσον αφορά τα όργανα ελέγχου, έγινε δεκτή η σύσταση τεσσάρων αρμόδιων αρχών για τον έλεγχο των οικονομικών συμφερόντων, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι ο αριθμός των αρχών αυτών έρχεται σε αντίθεση με τη διεθνή τάση περιορισμού του αριθμού των οργάνων ελέγχου.

Προκειμένου να αποφευχθεί η συντεχνιακή συμπεριφορά, δηλαδή η κακόβουλη συναδελφική αλληλεγγύη, υπάρχουν δύο σημαντικές εγγυήσεις αμεροληψίας όσον

---

²⁷ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

αφορά τη δομή του οργάνου ελέγχου. Στην Επιτροπή Ελέγχου Δήλωσης Περιουσιακών Στοιχείων του άρθρου 3Α, όταν η ΔΠΚ και η ΔΟΣ ελέγχονται από τη δικαιοσύνη και τον εισαγγελέα.²⁸

Στην Επιτροπή Ελέγχου Δήλωσης Περιουσιακών Στοιχείων βάσει του άρθρου 3Α, ο αρχαιότερος δικαστικός λειτουργός και εισαγγελέας θα προεδρεύει της ΔΠΚ και των ΔΟΣ. Οι διοικητικές αρμοδιότητες των διοικητικών οργάνων αλληλοεπικαλύπτονται, καθώς τα μέλη κάθε οργάνου υπόκεινται επίσης σε έλεγχο, εκπροσωπώντας τη ΔΟΣ και τη ΔΠΚ στο άλλο, με εξαίρεση τους πολιτικούς, τον πρόεδρο της ad hoc μόνιμης επιτροπής θεσμών και διαφάνειας, δύο βουλευτές και τους αναπληρωτές τους και την επιτροπή ελέγχου δήλωσης περιουσιακών στοιχείων και ευθύνης των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών στην Επιτροπή.

Η αναφορά γίνεται στο άρθρο 3Α. Ειδικότερα, ο πρόεδρος, οι επίτροποι και το προσωπικό του Οργανισμού Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες εποπτεύονται από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας και ο πρόεδρος, οι επίτροποι και ο προϊστάμενος της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας εποπτεύονται από τη Μονάδα Γ' Ελέγχου Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες. Ο Εισαγγελέας που εποπτεύει τη Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων των Σωμάτων Ασφαλείας και ο Εισαγγελέας Εφετών Αθηνών εποπτεύονται από την Επιτροπή Διαχείρισης Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α, τα μέλη της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων των Σωμάτων Ασφαλείας οφείλουν να αναφέρονται στο Τμήμα Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης 3 της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.²⁹

---

²⁸ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Πονικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

²⁹ Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμισή της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα. Νομική Βιβλιοθήκη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ

3.1 Αρχή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων

Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες είναι μια μη συνταγματικά κατοχυρωμένη Ανεξάρτητη Αρχή και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 47 επ. του ν.4557/2018 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με σκοπό αφενός την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και αφετέρου την προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τους κινδύνους που αυτές ενέχουν.

Με βάση το άρθρο 61 Επικεφαλής του Οργανισμού διορίζεται ανώτερος εισαγγελέας, ο οποίος υπηρετεί ή κατέχει τιμητική θέση και γνωρίζει την αγγλική γλώσσα.. Ο αναπληρωτής προϊστάμενος της Εισαγγελίας επιλέγεται μαζί με τον αντεισαγγελέα με ψηφοφορία του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου μετά από αίτηση του Υπουργού Δικαιοσύνης και διορίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Δικαιοσύνης. (3) Ο επίτιμος προϊστάμενος εισαγγελέας επιλέγεται μαζί με τον αναπληρωτή προϊστάμενό του με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Δικαιοσύνης μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του

Υπουργού Δικαιοσύνης.³⁰

Ο επίτιμος προϊστάμενος εισαγγελέας επιλέγεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Δικαιοσύνης για την καταλληλότητα του υποψηφίου, μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Δικαιοσύνης και γνώμη της Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό της Βουλής.

Η Αρχή αποτελείται από τρεις μονάδες: Μονάδα Α για τις οικονομικές πληροφορίες και έρευνες, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο και 11 μέλη- Μονάδα Β για τις οικονομικές κυρώσεις, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο και 11 μέλη- Μονάδα παρακολούθησης της δήλωσης περιουσιακών στοιχείων.

Ομάδα παρακολούθησης δήλωσης περιουσιακών στοιχείων 3, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο και δύο μέλη- και τον Πρόεδρο και τέσσερα μέλη. Η Ομάδα Παρακολούθησης Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης 3 της Αρχής είναι ένα από τα τέσσερα κύρια εποπτικά όργανα της ΔΠΚ και του ΔΟΣ. του ν. 3213/2003 και έχει γενικές εποπτικές αρμοδιότητες, καθώς η ΔΠΚ και το ΔΟΣ κατατίθενται από άλλα μέρη των οποίων η υποχρέωση υποβολής δηλώσεων ορίζεται σε ειδικές διατάξεις του νόμου και δεν αναφέρεται ρητά άλλο εποπτικό όργανο.

Όσον αφορά την ανεξαρτησία της Αρχής, υπό το πρίσμα της λειτουργικής και οικονομικής ανεξαρτησίας της Υπηρεσίας και του θεσμικού πλαισίου εντός του οποίου λειτουργεί, μπορεί εύλογα να λεχθεί ότι διαθέτει ικανοποιητικό βαθμό ανεξαρτησίας, ο οποίος συνιστά και εγγυάται την εύλογη λειτουργία της Υπηρεσίας. Η Υπηρεσία υποβάλλει στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων έκθεση για τις δραστηριότητές της κατά το προηγούμενο έτος μέχρι τις 31 Μαρτίου κάθε έτους. Ωστόσο, δεν λαμβάνει τακτικές ή έκτακτες αξιολογήσεις από εθνικούς ή εξωτερικούς φορείς ή οργανισμούς, ενώ η απόδοσή της αξιολογείται έμμεσα μέσω τακτικών αξιολογήσεων της χώρας μας από διάφορους διεθνείς φορείς και οργανισμούς για θέματα της αρμοδιότητάς της.³¹

Επιπλέον, λόγω της οικονομικής της ανεξαρτησίας, η Αρχή έχει τη δυνατότητα να παρέχει στους διευθυντές της τον κατάλληλο υλικοτεχνικό εξοπλισμό με αντίστοιχο

---

³⁰ Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

³¹ Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

τρόπο κατάλληλο περιβάλλον εργασίας. Η αρχή μπορεί να χρησιμοποιήσει σύγχρονο υλικό και λογισμικό ηλεκτρονικών υπολογιστών, πράγματι η προμήθεια του επίκειται, Σύγχρονο λογισμικό αυτοματισμού, προσαρμοσμένο στις ανάγκες του, Για περαιτέρω διευκόλυνση και επιτάχυνση της διαδικασίας ελέγχου ΔΠΚ και ΔΟΣ.

Η Γ' Μονάδα της Αρχής συνεργάζεται άμεσα και επικοινωνεί σε καθημερινή βάση με τα συναρμόδια όργανα ελέγχου του ΔΠΚ και ΔΟΣ, ενώ έχουν συσταθεί ομάδες εργασίας για τα προκύπτοντα ζητήματα, την ομογενοποίηση της διαδικασίας ελέγχου, την αποτίμηση και υποβολή προτάσεων βελτιώσεων του θεσμικού πλαισίου και του κοινού ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ΠΟΘΕΝ. Επίσης, θέτουν ενώπιον αρμόδιων Υπηρεσιών και ιδίως ενώπιον του ΝΣΚ ερωτήματα με θέματα αρμοδιότητας τους, προκειμένου όπως αυτό γνωμοδοτήσει σχετικά.

Ωστόσο, η συνεργασία με τους υπόλοιπους εγχώριους φορείς και Αρχές περιορίζεται στην απαραίτητη διαβίβαση καταγγελιών και πορισμάτων για ενέργειες αρμοδιότητας τους, ήτοι την υποχρέωση ενημέρωσης σύμφωνα με τα άρθρο 3B παρ. 4 του ν.3213/2003 και άρθρο 5 παρ. 2 του Ενιαίου Κανονισμού Διαδικασιών Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης. Ένα σημαντικό ζήτημα προκύπτει από την ελλιπή ανατροφοδότηση της Αρχής με τις αποφάσεις των ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων τα οποία εκδίκασαν σχετικές υποθέσεις. Η ανατροφοδότηση είναι εξόχως σημαντική, προκειμένου η Αρχή να αναδιαμορφώνει τόσο τις διαδικασίες ελέγχου, όσο και τις εκθέσεις ελέγχου καταλλήλως και σύμφωνα με τα δέοντα, υπό το πρίσμα της διαμορφούμενης και εν εξελίξει νομολογίας.³²

Μια τρίτη μονάδα διαχείρισης δηλώσεων ενεργητικού και παθητικού είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση περίπου 90.000 φορολογουμένων. Οι δηλώσεις ΔΠΚ και ΔΟΣ αποθηκεύονται ψηφιακά μόλις φτάσουν στο τμήμα, χρησιμοποιώντας το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα ΡΟΤΗΕΝ. Το χρονικό πλαίσιο για τον έλεγχο

Ωστόσο, μπορεί να παραταθεί, εάν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ή νέα στοιχεία για απόλυτη ή απόπειρα παράβασης του άρθρου 6 παρ. 3 ή του άρθρου 6Α παρ. 2 του ν. 3213/2003 από τον υπόχρεο, τον/την σύζυγο του υπόχρεου ή πρόσωπο που συνοικεί με τον υπόχρεο, δηλαδή υποβολή μη δηλωθείσας ή ανακριβούς δήλωσης.

---

³² Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

Υποβολή μη δηλωθείσας ή ανακριβούς δήλωσης από τον συνοικούντα με σκοπό την απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων άνω των 300.000 ευρώ, πριν από την παραγραφή του ποινικού αδικήματος. Οι ΚΠΔ και τα ΜΔΠ που αποθηκεύονται ηλεκτρονικά μπορούν να είναι άμεσα προσβάσιμα, να διαβάζονται και να επεξεργάζονται αυτόματα χωρίς να χρειάζεται να διατηρούνται σε φυσική μορφή σε έντυπη μορφή, εξοικονομώντας έτσι πόρους και χώρο και συμβάλλοντας στην προστασία του περιβάλλοντος.³³

Η στόχευση λόγω της ίδιας της φύσης και του χαρακτήρα της δεν ελέγχει όλα τα ΔΠΚ και τα ΔΠΙ, αλλά ορισμένα από αυτά. Οι εντολές ελέγχου των υπευθύνων εκδίδονται από τον πρόεδρο του φορέα μετά από επιλογή βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και δεικτών κινδύνου "κόκκινης σημαίας", υπό το πρίσμα των ακόλουθων αρχών

Η ελεγκτική διαδικασία πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική και διεξοδική υπό το πρίσμα των αρχών της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας. Καταγγελίες, εκθέσεις, δημοσιεύσεις, πορίσματα ή εισερχόμενες υποθέσεις σχετικά με τις ίδιες ή διαφορετικές υπηρεσίες πρέπει να αξιολογούνται και να διαβιβάζονται στη διοίκηση.

3.2 Διαδικασία ελέγχου των ΔΠΚ και ΔΟΣ

Οι διαδικασίες για την επαλήθευση των ΔΠΚ και των ΔΟΣ περιγράφονται λεπτομερώς στον Ενιαίο Κανονισμό για τις διαδικασίες επαλήθευσης της δήλωσης περιουσιακών στοιχείων, ο οποίος περιλαμβάνει διαδικασίες για την επαλήθευση των ΔΠΚ και των ΔΟΣ, την ανάκτηση δεδομένων, τον αποχαρκτηρισμό

και αποχαρκτηρισμού, οι οποίες πρέπει να τηρούνται από τουλάχιστον τέσσερις αρμόδιες εποπτικές αρχές του νόμου 3213/2003 για κάθε ελεγχόμενο οφειλέτη. Πέραν τούτου, όμως, κάθε αρχή μπορεί να επεκτείνει τόσο το πεδίο όσο και το περιεχόμενο των ελέγχων που διενεργεί στους οφειλέτες που υπάγονται στη δικαιοδοσία της, ανάλογα με τις δυνατότητες, τους διαθέσιμους πόρους και τις ελεγκτικές της αρμοδιότητες. Η Ομάδα Διαχείρισης Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης Γ της Αρχής, πέραν των Κανονισμών, παρέχει εσωτερικές οδηγίες για την εμπάθυνση των ελέγχων και την αξιοποίηση της εμπειρίας και της τεχνογνωσίας της Ομάδας.³⁴

³³ Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Σάκκουλας

³⁴ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

3.3 Διαδικασία εξέτασης των ΔΠΚ και ΔΟΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 2, η διαδικασία επανεξέτασης της δήλωσης επιβεβαιώνει πρώτα ότι το υπεύθυνο πρόσωπο έχει υποβάλει την ΔΠΚ και το ΔΟΣ για το αντίστοιχο έτος, ελέγχει την πληρότητα των σημάνσεων στο έντυπο της δήλωσης και την ορθότητα του δηλωθέντος περιεχομένου και τέλος επεξεργάζεται τα δηλωθέντα δεδομένα.

και την ορθότητα του περιεχομένου των δηλώσεων και τελικά επεξεργάζεται τα δηλωθέντα δεδομένα. Πέραν της διασφάλισης της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις δήλωσης της ΔΠΚ και το ΔΟΣ, ο έλεγχος αποσκοπεί στον εντοπισμό τυχόν ελλείψεων.

Ο έλεγχος αποσκοπεί επίσης στον εντοπισμό ελλείψεων, ανακριβειών, αδικαιολόγητων αυξήσεων των περιουσιακών στοιχείων της ελεγχόμενης οντότητας ή απόκρυψης τμημάτων των περιουσιακών της στοιχείων. Ειδικότερα, για την αρχική ΔΠΚ ελέγχεται η γνησιότητα των δηλωθέντων περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη και η ημερομηνία απόκτησης της ιδιότητας του οφειλέτη, καθώς αποτελούν αφετηρία για τους επόμενους ελέγχους για τον εντοπισμό μη εξουσιοδοτημένης συσσώρευσης ή προσαύξησης περιουσιακών στοιχείων. Στις επόμενες ετήσιες ΔΟΣ, οι δαπάνες διαβίωσης (τόσο οι αποδιδόμενες όσο και οι πραγματικές) του ελεγχόμενου θα λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του δηλωθέντος εισοδήματος.³⁵

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 2 (β) του Ν. 3213 το δηλωθέν εισόδημα θα προσδιορίζεται λαμβάνοντας υπόψη τις δαπάνες διαβίωσης του ελεγχόμενου- σύμφωνα με το άρθρο 2 (β) του Ν. 3213/2003 μια δήλωση θεωρείται επίσης άκυρη εάν τα δηλωθέντα περιουσιακά στοιχεία δεν δικαιολογούνται από τα νόμιμα εισοδήματα του φορολογούμενου. Οι ανωτέρω διατάξεις δεν περιορίζονται στις ετήσιες περιόδους.

Στις περιπτώσεις αυτές, η ελεγκτική αρχή εξουσιοδοτείται σιωπηρά να ελέγξει εντός της προθεσμίας παραγραφής, ". Κατά την επαλήθευση εισοδημάτων από οποιαδήποτε πηγή που αποκτήθηκαν κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, το περιεχόμενο των σχετικών πινάκων της φορολογικής δήλωσης συγκρίνεται με το υποβληθέν έντυπο φορολογίας εισοδήματος (Ε1) ή/και τα έντυπα στοιχείων της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του οικείου έτους και τα λοιπά έγγραφα που προσκομίζει ο ελεγχόμενος. Ομοίως, ελέγχεται το εισόδημα που δεν έχει δηλωθεί στους σχετικούς πίνακες ΔΟΣ και

³⁵ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Πονικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

αποτυπώνεται ως αποτέλεσμα του ελέγχου στους επόμενους πίνακες ΔΟΣ. Όταν ελέγχονται μετοχές, ομόλογα και κάθε είδους χρεόγραφα, αμοιβαία κεφάλαια και παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ημεδαπών και αλλοδαπών εταιρειών, καθώς και όλα τα χρηματοπιστωτικά μέσα τραπεζών, ασφαλιστικών εταιρειών ή άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τα δηλωθέντα χρηματοπιστωτικά μέσα συγκρίνονται με τα έγγραφα.

Ελέγχονται τα ακόλουθα έγγραφα. Κατά τον έλεγχο των χρηματοκιβωτίων μίσθωσης, των τίτλων, των μετρητών κ.λπ. ελέγχονται τα σχετικά έγγραφα. κατά τον έλεγχο των καταθέσεων σε τράπεζες, ταμειευτήρια και άλλα πιστωτικά ιδρύματα εσωτερικού και εξωτερικού, ελέγχονται τα έγγραφα.

Κατά τον έλεγχο του περιεχομένου του σχετικού πίνακα της δήλωσης, το περιεχόμενο του σχετικού πίνακα της δήλωσης ελέγχεται με το σχετικό έγγραφο ή πιστοποιητικό. Κατά τον έλεγχο των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, η κυριότητα και το πιστοποιητικό του δηλωθέντος ακινήτου ελέγχεται με το πιστοποιητικό. Κατά τον έλεγχο των δηλωθέντων οχημάτων, πλωτών μέσων και αεροσκαφών, είναι απαραίτητο να ελέγχεται και να συγκρίνεται η δήλωση φόρου εισοδήματος ή άλλα έγγραφα. Εάν πρέπει να ελεγχθεί η συμμετοχή σε εταιρεία, πρέπει να γίνει έλεγχος με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος ή άλλα έγγραφα που υποβλήθηκαν για το αντίστοιχο έτος. Εάν πρέπει να ελεγχθούν οφειλές, πρέπει να γίνει συμφωνία του περιεχομένου του σχετικού πίνακα της δήλωσης με την υποβληθείσα δήλωση φορολογίας εισοδήματος Ε1 ή/και άλλα δικαιολογητικά. Το τμήμα διαχείρισης δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης της Αρχής Γ χρησιμοποιεί το πακέτο λογισμικού Oracle Business Intelligence, το οποίο ελέγχει αυτόματα ορισμένες παραμέτρους του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος POTHEN, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής καταλόγων οφειλετών από ενώσεις οφειλετών, της υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ από τους οφειλέτες, της διαθεσιμότητας των συνημμένων ΔΠΚ και ΔΟΣ, της υποβολής τους κ.λπ. Υπάρχει δυνατότητα παρακολούθησης σε πραγματικό χρόνο.³⁶

Αυτό περιλαμβάνει τη διαθεσιμότητα των αιτήσεων ΔΟΣ και την υποβολή τους. Η λειτουργία αυτή είναι εξαιρετικά σημαντική, καθώς επιτρέπει στη Μονάδα Γ να εντοπίζει άμεσα παραλείψεις και καθυστερήσεις, αποστέλλοντας αρχικά ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που προειδοποιεί τους αρμόδιους φορείς να διορθώσουν

³⁶ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Πονικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

τις παραλείψεις και στη συνέχεια εντοπίζει άμεσα όσους δεν έχουν υποβάλει τις κατά νόμο απαιτούμενες ΔΠΚ και ΔΟΣ, ώστε να ληφθούν περαιτέρω μέτρα. Η ορθότητα και η ειλικρίνεια του περιεχομένου αποτελεί ευθύνη του ελεγκτή και είναι αναπόφευκτα υπό την εποπτεία του.³⁷

Όσον αφορά την επεξεργασία των δηλωθέντων δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 "... Η αριθμητική επεξεργασία των συλλεγόμενων δεδομένων θα πραγματοποιείται και θα ελέγχεται μέσω λογιστικού φύλλου σε κατάλληλη μορφή...". Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3, "Η αριθμητική επεξεργασία των συλλεγθέντων δεδομένων θα πραγματοποιείται και θα ελέγχεται με τη χρήση λογιστικού φύλλου σε κατάλληλη μορφή...". Θα επεξεργαστεί τα ακόλουθα δεδομένα για τον υπολογισμό των ποσών που εκτιμάται ότι δαπανήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου

Για να προκύψει το ποσό που εκτιμάται ότι δαπανήθηκε από την ελεγχόμενη επιχείρηση κατά την περίοδο ελέγχου, θα αθροίζει τα έσοδα από κάθε πηγή εσόδων που προκύπτει από το περιεχόμενο του ΔΠΚ ή εντοπίζεται κατά τη διάρκεια του ελέγχου και, από την άλλη πλευρά, τις ετήσιες δαπάνες της. Πρέπει επίσης να καταγραφεί η θετική ή αρνητική διαφορά που προκύπτει από τη σύγκριση του ποσού της εισφοράς στην αρχή της περιόδου ελέγχου με το ποσό της σχετικής αμοιβής.³⁸

Ομοίως, η χρηματική διαφορά μεταξύ της αρχής και του τέλους της περιόδου πρέπει επίσης να καταγράφεται για τα υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων που εμφανίζονται στον πίνακα. Από την επεξεργασία των παραπάνω στοιχείων προκύπτει το ποσό που χρησιμοποιείται για την κάλυψη των ζωτικών αναγκών του ελεγχόμενου. Το ποσό αυτό, σε συνδυασμό με την εκτίμηση διαβίωσης ή άλλες εκτιμήσεις που προσδιορίζονται από την ΕΛΣΤΑΤ, λαμβάνεται υπόψη, εφόσον απαιτείται, ως ένδειξη υποψίας απόκρυψης εισοδήματος κατά την κατάρτιση του ΔΟΣ. Εάν το θετικό ποσό είναι μικρότερο του ορίου ή εμφανίζεται αρνητικό ποσό, προκύπτουν λόγοι για περαιτέρω διερεύνηση της ΔΟΣ του ελεγχόμενου." Οι ελεγκτές του τμήματος διαχείρισης δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης της αρχής Γ χρησιμοποιούν ένα ειδικά αναπτυγμένο λογιστικό φύλλο στο οποίο εισάγουν στοιχεία για κάθε ελεγχόμενο και υπολογίζουν το προσαυξητικό περιουσιακά στοιχεία του ελεγχόμενου.

---

³⁷ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

³⁸ Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Σάκκουλας

Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, η μονάδα αυτή θα εξοπλιστεί με σύγχρονο αυτοματοποιημένο λογισμικό ειδικά σχεδιασμένο για τις ανάγκες της.

3.4 Σύνταξη έκθεσης ελέγχου

Η έκθεση ελέγχου, και ιδίως το περιεχόμενό της, συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 5.1, το οποίο ορίζει: "Η έκθεση ελέγχου συντάσσεται μετά την ολοκλήρωση των ελεγκτικών διαδικασιών σύμφωνα με το παρόν άρθρο". Όσον αφορά την έκθεση ελέγχου και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με το άρθρο 5, "μετά την ολοκλήρωση των ελεγκτικών διαδικασιών σύμφωνα με το παρόν άρθρο, συντάσσεται έκθεση ελέγχου, στην οποία καταγράφονται τα ακόλουθα: α. ελλείψεις και παραλείψεις του ΔΠΚ σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3213/2003, όπως ισχύει, β. τυχόν αδικαιολόγητη αύξηση των περιουσιακών στοιχείων της ελεγχόμενης εταιρείας, γ. τυχόν άλλα συμπεράσματα ή διαπιστώσεις". Ο ελεγκτής στη συνέχεια "... . συμπεριλαμβανομένης της συστηματικής συγκέντρωσης των στοιχείων του ελέγχου της ΔΟΣ" και υποβάλλει τον ατομικό φάκελο ελέγχου στην ελεγκτική αρχή. Σε κάθε περίπτωση, ο ελεγκτής υποβάλλει τους ελεγχόμενους φακέλους ΔΟΣ ανά ελεγκτή.

Σε κάθε περίπτωση, ο ελεγκτής υποβάλλει ξεχωριστό φάκελο για κάθε ελεγχόμενη οντότητα, ο οποίος περιλαμβάνει συμπεράσματα σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις και ελεγκτική γνώμη σχετικά με τον αριθμητικό υπολογισμό της ετήσιας αύξησης του ενεργητικού ή του συνολικού απασχολούμενου κεφαλαίου.

Περιλαμβάνει επίσης ειδικά πορίσματα ελέγχου που αφορούν καταγγελίες και υποθέσεις που παραπέμπονται για διερεύνηση από δημόσιες ή δικαστικές αρχές. Τα αποτελέσματα του ελέγχου συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Ταξινόμηση και ταξινόμηση σύμφωνα με την πηγή των δεδομένων "υποβλήθηκε με τη δήλωση, υποβλήθηκε οικειοθελώς, καταρτίστηκε κατόπιν αιτήματος, βρέθηκε μετά την αφαίρεση" σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 5 της οδηγίας.³⁹

Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου με τη σύνταξη της έκθεσης ελέγχου, η αρμόδια ελεγκτική αρχή αποφασίζει εάν θα κινήσει τη διαδικασία ή θα παραπέμψει την υπόθεση στον αρμόδιο εισαγγελέα, εάν τα στοιχεία κριθούν αξιόπιστα και επαρκή.

---

³⁹ Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμισή της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα. Νομική Βιβλιοθήκη.

Εάν απαγγελθούν κατηγορίες, η έκθεση ελέγχου πρέπει να διαβιβαστεί στο κράτος μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μαζί με τα παραρτήματά της. Σε όλες τις περιπτώσεις που έχουν αποκτηθεί πληροφορίες χρήσιμες για την αρμόδια αρχή, η έκθεση ελέγχου, μαζί με τα παραρτήματά της, πρέπει να διαβιβάζεται στην Επιτροπή. Διαβιβάζεται χωρίς καθυστέρηση.

Εάν, κατά τη διάρκεια της πενταετούς περιόδου ελέγχου, προκύψουν νέα στοιχεία που δικαιολογούν επανεξέταση από την αρμόδια ελεγκτική αρχή ή σύνδεση με άλλες έρευνες, η υπόθεση μπορεί να αποσυρθεί από το φάκελο και, στο τέλος της πενταετούς περιόδου ελέγχου, η υπόθεση μπορεί να αποσυρθεί από το φάκελο.⁴⁰

Μετά τη λήξη της πενταετούς ελεγκτικής περιόδου, ο φάκελος μπορεί να αποσυρθεί από το αρχείο μόνο εάν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ή νέα στοιχεία για οριστικό έγκλημα ή απόπειρα σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3 ή το άρθρο 6Α, παράγραφος 2 του νόμου 3213 του 2003 / δηλαδή εάν ο οφειλέτης, ο σύζυγος του οφειλέτη ή το πρόσωπο με το οποίο ο οφειλέτης έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, δεν υποβάλει δήλωση ή υποβάλλει ψευδή δήλωση για την απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων ύψους 300.000 ευρώ.

3.5 Ποινικά αδικήματα και διοικητικές κυρώσεις του πόθεν έσχες

Το δίκαιο του Λιχτενστάιν χαρακτηρίζεται ως ειδικός ποινικός κώδικας, καθώς προβλέπει ορισμένα πλημμελήματα με ποινές πλημμελήματος και κακουργήματος. Οι διατάξεις του νόμου 3213/2003 προβλέπουν μεμονωμένα ποινικά αδικήματα και ορισμένες διοικητικές κυρώσεις, οι οποίες παρατίθενται κατωτέρω.

Παράβαση του ν.3213/2003	Πράξη	Ποινικές ή Διοικητικές Κυρώσεις
Άρθρο 3B παρ. 5 και 8	Παράβαση καθήκοντος τήρησης εχεμύθειας, ήτοι της παράβασης του καθήκοντος της τήρησης εχεμύθειας για πληροφορίες που έγιναν γνωστές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, για τα τον Πρόεδρο, τα Μέλη, το	Φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών. Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ 119, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.

⁴⁰ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

	<p>προσωπικό της Επιτροπή του άρθρου 3 Α και των λοιπόν οργάνων ελέγχου οργάνων, καθώς και των προσώπων που συνδράμουν στο έργο της Επιτροπής του άρθρου 3Α, με το καθήκον τήρησης εχεμύθειας να διατηρείται και μετά από την αποχώρηση από την Επιτροπή ή της συνδρομής στο έργο της Επιτροπής του άρθρου 3Α.</p>	
Άρθρο 3B παρ. 6 και 8	<p>Παρεμπόδιση ελεγκτικού έργου ή άρνηση παροχής στοιχείων, ήτοι της παρεμπόδισης με οποιονδήποτε τρόπο του ελεγκτικού έργου και ιδίως η άρνηση παροχής στοιχείων στα αρμόδια όργανα ελέγχου, καθώς και των προσώπων που συνδράμουν στο έργο της Επιτροπής του άρθρου 3Α.</p>	<p>Φυλάκιση τουλάχιστον 3 μηνών. Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p>
Άρθρο 6 παρ. 2 περ. α' και β'	<p>Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης (βασικό αδίκημα) από υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο μετά την πάροδο 60 ημερών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας ή υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ. Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να</p>	<p>Φυλάκιση και χρηματική ποινή έως 100.000 ευρώ. Σε περίπτωση καταδίκης επιβάλλεται και αποστέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων ν από 1 έως 5 έτη, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν.3213/2003. Η έκπτωση του υπαιτίου από το αιρετό δημόσιο, δημοτικό ή κοινοτικό αξίωμα ή τη δημόσια, δημοτική ή κοινοτική θέση που κατέχει, ως συνέπεια της αποστέρησης των</p>

	<p>δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματά του.</p>	<p>πολιτικών του δικαιωμάτων, επέρχεται αυτοδικαίως μόλις η καταδικαστική απόφαση καταστεί αμετάκλητη και δεν μπορεί να αποκλειστεί με εφαρμογή του άρθρου 64 του ΠΚ 120. Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν δηλώθηκαν δημεύονται με την καταδικαστική απόφαση, εκτός αν ο υπαίτιος αποδεικνύει τη νόμιμη προέλευση τους, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. β' του ν.3213/2003. Αν τα περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, δεν υπάρχουν πλέον, δεν έχουν βρεθεί, δεν είναι δυνατόν να κατασχεθούν ή ανήκουν σε τρίτο, σε βάρος του οποίου δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί δήμευση, δημεύονται περιουσιακά στοιχεία του υπαιτίου ίσης αξίας με αυτά κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως προσδιορίζονται από το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι το ποσό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία για δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας των υποκειμένων σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο</p>
--	--	--

		<p>9 παρ. 3 περ. δ' του ν.3213/2003. Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' του ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003. Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτύου, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν.3213/2003.</p>
Άρθρο 6 παρ. 2 εδαφ. α' και β' και παρ. 4	<p>Η εξ αμελείας τέλεση του βασικού αδικήματος από υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο μετά την πάροδο 60 ημερών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας ή υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ. Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>Χρηματική ποινή. Το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο, εκτιμώντας ελεύθερα όλες τις περιστάσεις, μπορεί να κρίνει τις πράξεις αυτές ατιμώρητες. Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτύου, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν.3213/2003.</p>
Άρθρο 6 παρ. 2 περ. β' και γ'	<p>Η παραλλαγή υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης του βασικού εγκλήματος από υπόχρεο, ήτοι της παράλειψης</p>	<p>Φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή από 10.000 ευρώ έως 500.000 ευρώ. Σε περίπτωση καταδίκης επιβάλλεται και</p>

	<p>υποβολής ΔΠΚ και ΔΟΣ από υπόχρεο μετά την πάροδο 60 ημερών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας ή υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς ΔΠΚ και ΔΟΣ, με σκοπό απόκρυψης περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των 30.000 ευρώ (υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου) από τον υπόχρεο. Ανακριβής θεωρείται και η δήλωση, όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών, δεν δύναται να δικαιολογηθεί από τα πάσης φύσεως νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του.</p>	<p>αποστέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων από 1 έως 5 έτη, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3213/2003. Η έκπτωση του υπαιτίου από το αιρετό δημόσιο, δημοτικό ή κοινοτικό αξίωμα ή τη δημόσια, δημοτική ή κοινοτική θέση που κατέχει, ως συνέπεια της αποστέρησης των πολιτικών του δικαιωμάτων, επέρχεται αυτοδικαίως μόλις η καταδικαστική απόφαση καταστεί αμετάκλητη και δεν μπορεί να αποκλειστεί με εφαρμογή του άρθρου 64 του ΠΚ. Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν δηλώθηκαν δημεύονται με την καταδικαστική απόφαση, εκτός αν ο υπαίτιος αποδεικνύει τη νόμιμη προέλευση τους, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. β' του ν.3213/2003. Αν τα περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, δεν υπάρχουν πλέον, δεν έχουν βρεθεί, δεν είναι δυνατόν να κατασχεθούν ή ανήκουν σε τρίτο σε βάρος του οποίου δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί δήμευση, δημεύονται περιουσιακά στοιχεία του υπαιτίου ίσης αξίας με αυτά κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως</p>
--	---	---

		<p>προσδιορίζονται από το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι το ποσό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία για δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας των υποκειμένων σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 3 περ. δ' του ν.3213/2003.</p> <p>Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 83 περ. ε' ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν.3213/2003.</p> <p>Το δικαστήριο δύναται να διατάξει σχετικά με την πλήρη ή μερική δημοσιοποίηση καταδικαστικής της απόφασης για εγκλήματα του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένου τόσο του διαδικτύου, όσο και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν.3213/2003.</p>
--	--	---

3.6 Ποινικά αδικήματα διαφθοράς

Στο πλαίσιο του ασφαλούς λιμένα, ορισμένα αδικήματα του νόμου αριθ. 3213/2003 μπορούν να συνδυαστούν και να ενσωματωθούν με το αδίκημα της διαφθοράς του ποινικού κώδικα. Τα αδικήματα διαφθοράς διακρίνονται σε βασικά αδικήματα διαφθοράς.⁴¹

⁴¹ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

Τα αδικήματα διαφθοράς διακρίνονται σε δύο κύρια αδικήματα - δωροδοκία και δωροληψία στον δημόσιο τομέα, στους δημόσιους υπαλλήλους, στους δικαστικούς λειτουργούς και στους πολιτικούς σύμφωνα με τα άρθρα 235, 236, 237, 159 και 159Α ΠΚ, και σε περιφερειακά αδικήματα διαφθοράς - δωροδοκία, διαμεσολάβηση για άσκηση επιρροής σύμφωνα με το άρθρο 237Α ΠΚ, και δωροδοκία για περιβαλλοντικούς σκοπούς σύμφωνα με το άρθρο 235 παράγραφος 3. Αυτά εμπίπτουν σε δύο κατηγορίες: δωροδοκία για την ενίσχυση του κλίματος σύμφωνα με το άρθρο 235 παρ. 3, δωροδοκία και δωροληψία ψηφοφόρων σύμφωνα με το άρθρο 165 και δωροδοκία και δωροληψία στον ιδιωτικό τομέα σύμφωνα με το άρθρο 369.⁴²

Άρθρο 235 Δωροληψία υπαλλήλου

1. Κάθε υπάλληλος που άμεσα ή μέσω τρίτου επιδιώκει, λαμβάνει ή αποδέχεται οποιοδήποτε παράνομο όφελος για τον εαυτό του ή για άλλους ή αποδέχεται την υπόσχεση τέτοιου οφέλους για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη σε σχέση με την εκτέλεση των καθηκόντων του, είτε μελλοντική είτε παρελθούσα, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή. Εάν ο δράστης διαπράττει τις πράξεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, υπόκειται σε φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και σε χρηματική ποινή.

Αν η προαναφερόμενη πράξη ή παράλειψη του δράστη αντίκειται στα καθήκοντά του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή. 3. Αν ο δράστης διαπράττει τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή. 4. Αν ο δράστης διαπράττει τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή.

τιμωρείται με πρόστιμο μέχρι 1.000 μονάδες ημερησίως.

3. 3. Υπάλληλος που, εκμεταλλευόμενος τη θέση του, ζητά ή λαμβάνει αθέμιτο περιουσιακό όφελος για τον εαυτό του ή για άλλον τιμωρείται με φυλάκιση, εκτός αν το αδίκημα τιμωρείται βαρύτερα σύμφωνα με άλλες ποινικές διατάξεις

---

⁴² Αργυροηλιόπουλος, Η. (2006). Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Νομική Βιβλιοθήκη.

4. Προϊστάμενοι υπηρεσιών, επιθεωρητές ή πρόσωπα που είναι επιφορτισμένα με αποφασιστικές ή διοικητικές αρμοδιότητες στο κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οποίοι, κατά παράβαση ειδικού υπηρεσιακού καθήκοντος, παραλείπουν από αμέλεια να αποτρέψουν τη συμπεριφορά προσώπων που τελούν υπό την εξουσία ή τον έλεγχό τους, τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών ή, αν η συμπεριφορά τους δεν τιμωρείται αυστηρότερα σύμφωνα με άλλες ποινικές διατάξεις, με χρηματική ποινή, αν η ποινή δεν είναι αυστηρότερη

4. ή δεν εμποδίζει τη διάπραξη από πρόσωπο που τελεί υπό τον έλεγχό του οποιασδήποτε από τις πράξεις που αναφέρονται στα προηγούμενα εδάφια.

Οι διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται στους υπαλλήλους ή άλλους υπαλλήλους που τελούν σε συμβατική σχέση με όργανα ή οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης με έδρα την Ελλάδα, δημόσιους διεθνείς οργανισμούς ή υπερεθνικούς φορείς στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος, καθώς και στους υπαλλήλους ή άλλους υπαλλήλους, αποσπασμένους ή μη, οι οποίοι εκτελούν πράξη ισοδύναμη με αυτή του δημόσιου λειτουργού, έστω και αν η πράξη αυτή δεν ποινικοποιείται.⁴³

Το ίδιο ισχύει ακόμη και αν το πρόσωπο που διαπράττει την πράξη δεν αποτελεί ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους στο οποίο διαπράττεται η πράξη.

Άρθρο 236 Δωροδοκία υπαλλήλου

1. Κάθε πρόσωπο που προσφέρει, υπόσχεται ή παρέχει, άμεσα ή μέσω τρίτου, αθέμιτο πλεονέκτημα οποιασδήποτε φύσης στον εαυτό του ή σε άλλο πρόσωπο, είτε μελλοντικό είτε ήδη εκτελεσθέν, σε σχέση με οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, υπόκειται σε φυλάκιση μέχρι τρία έτη ή σε χρηματική ποινή- και

2. εάν η πιο πάνω πράξη ή παράλειψη είναι αντίθετη προς τα καθήκοντα αξιωματικού, ο υπεύθυνος υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα οκτώ έτη ή σε χρηματική ποινή.

---

⁴³ Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Σάκκουλας

3. 3. Όταν διευθυντής επιχείρησης ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία να αποφασίζει ή να ελέγχει την επιχείρηση, κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης επιμέλειας, παραλείπει εξ αμελείας να αποτρέψει τη διάπραξη οποιασδήποτε από τις πράξεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους από πρόσωπο που τελεί υπό την καθοδήγηση ή τον έλεγχό του προς το συμφέρον της επιχείρησης, υπόκειται σε βαρύτερη ποινή, που δεν υπερβαίνει τα δύο έτη φυλάκισης ή χρηματική ποινή.

4. Εφαρμόζονται και οι παράγραφοι 1, 2 και 3: α) Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 εφαρμόζονται και στην περίπτωση που υπάλληλος ή άλλος υπάλληλος, ο οποίος έχει συμβατική σχέση με όργανα ή οργανισμούς της ΕΕ με έδρα στην Ελλάδα και με διεθνή ή υπερεθνικά δημόσια όργανα ή οργανισμούς, ενεργεί προς το συμφέρον της επιχείρησης. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 εφαρμόζονται επίσης εάν ο υπάλληλος ενεργεί προς όφελος της επιχείρησης.⁴⁴

(α) κάθε πρόσωπο, αποσπασμένο ή μη σε επιχείρηση, το οποίο εκτελεί καθήκοντα ισοδύναμα με εκείνα που εκτελεί μισθωτός ή άλλος εργαζόμενος πλήρους απασχόλησης, ή

(β) κάθε πρόσωπο που εκτελεί επίσημο καθήκον ή υπηρεσία για λογαριασμό ξένου κράτους. Στην περίπτωση αυτή, το ελληνικό ποινικό δίκαιο εφαρμόζεται και στην περίπτωση που η πράξη διαπράττεται στην αλλοδαπή από υπήκοο της χώρας αυτής, ακόμη και αν δεν είναι αξιόποινη σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας στην οποία διαπράττεται και η δίωξη του πλημμελήματος της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου 1 δεν απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1. 3.

Άρθρο 237 Δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών

1. Αν πρόσωπο ή διαιτητής που υποχρεούται από το νόμο να ασκεί δικαστικά καθήκοντα επιδιώκει ή αποκτά, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλο πρόσωπο, αθέμιτο πλεονέκτημα οποιασδήποτε μορφής σε σχέση με πράξεις ή παραλείψεις του, μελλοντικές ή ήδη τελεσθείσες, ή δέχεται την υπόσχεση τέτοιου πλεονεκτήματος, τιμωρείται με φυλάκιση με ημερήσια χρηματική ποινή έως 1.000 μονάδες.

---

⁴⁴ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

1. σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του στην απονομή της δικαιοσύνης ή την επίλυση διαφορών, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή μέχρι 1.000 μονάδες ημερησίως.

(2. Όποιος για τους προαναφερόμενους σκοπούς υπόσχεται ή προσφέρει τέτοια οφέλη σε πρόσωπο που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, άμεσα ή μέσω τρίτου, για λογαριασμό του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 10 ετών και με χρηματική ποινή μέχρι 1.000 μονάδες ημερησίως.⁴⁵

Για τον εαυτό του ή για άλλο πρόσωπο.

3. 3. Αν διευθυντής επιχείρησης ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία να αποφασίζει ή να ελέγχει επιχείρηση, κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης επιμέλειας, παραλείψει από αμέλεια να αποτρέψει τη διάπραξη πράξης που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο από πρόσωπο που τελεί υπό την εξουσία του ή υπό τον έλεγχό του προς το συμφέρον της επιχείρησης, τιμωρείται με φυλάκιση, εκτός αν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από τις άλλες ποινικές διατάξεις και με χρηματική ποινή, εφόσον το αδίκημα δεν τιμωρείται με βαρύτερη

4. 4. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται επίσης: α) αν το αδίκημα διαπράττεται από ή κατά μέλους του Δικαστηρίου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) αν το αδίκημα διαπράττεται από ή κατά προσώπου που ασκεί δικαστικά ή διαιτητικά καθήκοντα σε διεθνές δικαστήριο στο οποίο έχει δικαιοδοσία η Ελλάδα

(β) από ή κατά προσώπου που ασκεί δικαστικά ή διαιτητικά καθήκοντα σε διεθνές δικαστήριο επί του οποίου η Ελλάδα έχει αναλάβει δικαιοδοσία- ή (γ) από ή κατά δικαστή, ενόρκου ή διαιτητή άλλου κράτους σε σχέση με την άσκηση δικαστικών καθηκόντων. Στις περιπτώσεις αυτές, το ελληνικό ποινικό δίκαιο εφαρμόζεται επίσης εάν η πράξη διαπράττεται από ή κατά αλλοδαπού υπηκόου, ακόμη και αν η πράξη δεν είναι αξιόποινη σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας στην οποία διαπράχθηκε.

Άρθρο 237Α Εμπορία επιρροής – Μεσάζοντες

1. Κάθε πρόσωπο που επιδιώκει ή αποκτά άμεσα ή μέσω τρίτου οποιοδήποτε όφελος οποιασδήποτε μορφής για τον εαυτό του ή για άλλο πρόσωπο ή δέχεται την υπόσχεση

---

⁴⁵ Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

τέτοιου οφέλους ως αντάλλαγμα για αθέμιτη επιρροή, ψευδή ή αληθινή, την οποία ισχυρίζεται ή επιβεβαιώνει ότι μπορεί να ασκήσει σε οποιοδήποτε πρόσωπο.

1. και το άρθρο 237(1) 1. υπόκειται σε φυλάκιση και χρηματική ποινή, εάν ισχυρίζεται ή επιβεβαιώνει ότι είναι ικανός να ασκήσει αθέμιτη επιρροή με σκοπό να παρακινήσει οποιοδήποτε πρόσωπο που αναφέρεται στο άρθρο 237(1) 1 να προβεί σε οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

2. Όποιος άμεσα ή μέσω τρίτου προσφέρει, υπόσχεται ή παρέχει όφελος οποιασδήποτε φύσης σε πρόσωπο που προβαίνει σε ψευδή ή αληθή δήλωση ή διαβεβαίωση, για τον εαυτό του ή για άλλον, τιμωρείται με φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα τρία έτη ή με χρηματική ποινή.

Άρθρο 159 Α, παράγραφοι 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 235, μπορεί να επηρεάσει αθέμιτα τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 1 και στην παράγραφο 1 του άρθρου 237, προκειμένου να τα παρακινήσει να ενεργήσουν ή να απόσχουν από την άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 159 Δωροληψία πολιτικών προσώπων

1. ο πρωθυπουργός, μέλος της κυβέρνησης, βουλευτής, μέλος του κοινοβουλίου, τοπικός διοικητής, δήμαρχος ή μέλος των συμβουλίων ή των επιτροπών τους που αναφέρονται στο άρθρο 157 παράγραφος 2, απαιτεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλο πρόσωπο, όφελος οποιασδήποτε φύσης το οποίο δεν δικαιούται

1. ο οποίος απαιτεί ή λαμβάνει, για τον εαυτό του ή για άλλο πρόσωπο, όφελος οποιασδήποτε φύσης το οποίο δεν δικαιούται ή δεν διεκδικεί, είτε στο μέλλον είτε στο παρελθόν, ως αντάλλαγμα για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη σε σχέση με τα καθήκοντά του ή αντίθετα προς αυτά.

2.2. Τα μέλη του Κοινοβουλίου, των τοπικών συμβουλίων και των επιτροπών τους μπορούν να δέχονται προσφορές ή υποσχέσεις για οφέλη κάθε είδους για λογαριασμό τους σε σχέση με εκλογές ή ψηφοφορίες των προαναφερόμενων οργάνων ή επιτροπών.

3. Όποιος αποδέχεται ή ζητά προσφορά ή υπόσχεση οποιουδήποτε οφέλους για τον εαυτό του ή για οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο ως αντάλλαγμα για τη μη συμμετοχή του σε εκλογές ή ψηφοφορίες, για την υποστήριξη συγκεκριμένου θέματος προς ψήφιση ή

για την ψήφο με συγκεκριμένο τρόπο⁴⁶

3. Πρόσωπο που έχει καταδικαστεί για οποιαδήποτε από τις πράξεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους αποκλείεται από την ανάληψη δημόσιου αξιώματος.

4. 4. Οι παράγραφοι 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν η πράξη διαπράττεται από α) μέλος κοινοβουλίου διεθνούς οργανισμού ή υπερεθνικού οργανισμού στον οποίο είναι μέλος η Ελλάδα ή β) μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζεται το ελληνικό ποινικό δίκαιο, ακόμη και αν η πράξη έχει τελεστεί στην αλλοδαπή και δεν είναι αξιόποινη σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας όπου τελέστηκε.

5. 5. Εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 238 και 263Α- οι διατάξεις των παραγράφων 2-5 εφαρμόζονται κατ' αναλογία στα αδικήματα που απαριθμούνται στις προηγούμενες παραγράφους.

Άρθρο 159Α Δωροδοκία πολιτικών προσώπων

1. Όποιος άμεσα ή μέσω άλλου προσώπου υπόσχεται ή προσφέρει στον Πρωθυπουργό, σε μέλος της Κυβέρνησης, σε αναπληρωτή υπουργό, σε βουλευτή, σε τοπικό άρχοντα ή σε δήμαρχο όφελος που δεν δικαιούται, για τον εαυτό του ή για άλλο πρόσωπο για ενέργεια ή αδράνεια στο πλαίσιο των καθηκόντων του, τα οποία έχει στο μέλλον ή έχει ήδη εκτελέσει, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι 10 ετών και με χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις 1.000 μονάδες ημερησίως τιμωρείται με χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις 1.000 μονάδες ημερησίως.

Πρόσωπο που υπόσχεται ή προσφέρει στον εαυτό του ή σε άλλους όφελος το οποίο δεν δικαιούται να λάβει για τον εαυτό του ή για άλλους τιμωρείται με φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα 10 έτη και με χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις 1.000 μονάδες ημερησίως.⁴⁷

2. 2. Τιμωρείται επίσης όποιος, σε σχέση με εκλογές ή ψηφοφορία που διεξάγονται από τη Βουλή ή τη Συνέλευση δυνάμει του άρθρου 157(2), συμμετέχει σε τέτοιες εκλογές ή ψηφοφορία. 2. Νοείται ότι τοπικό συμβούλιο ή επιτροπή του δεν συμμετέχει σε εκλογές ή ψηφοφορία ή ψηφίζει με ορισμένο τρόπο. 3. Όποιος υπόσχεται ή προσφέρει

⁴⁶ Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμισή της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα. Νομική Βιβλιοθήκη.

⁴⁷ Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

σε μέλος των πιο πάνω οργάνων ή των επιτροπών τους, για τον εαυτό του ή για άλλο πρόσωπο, όφελος που δεν δικαιούται, υπόκειται σε ανάλογη ποινή

2. Ο διευθυντής επιχείρησης ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που έχει εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου στην επιχείρηση, το οποίο, κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης επιμέλειας, παραλείπει εξ αμελείας να εμποδίσει πρόσωπο που τελεί υπό τη διεύθυνση ή τον έλεγχό του να προβεί σε οποιαδήποτε από τις πράξεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους προς το συμφέρον της επιχείρησης, τιμωρείται για τη συμπεριφορά του σύμφωνα με τα λοιπά ποινικά αδικήματα 3. τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή, εκτός αν το αδίκημα υπόκειται σε βαρύτερη ποινή σύμφωνα με το δ.⁴⁸

4. Οι προηγούμενες παράγραφοι (1-3) εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις διαπράττονται σε βάρος α) μέλους κοινοβουλίου διεθνούς οργανισμού ή υπερεθνικού οργανισμού στον οποίο είναι μέλος η Ελλάδα, β) μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή γ) μέλους κοινοβουλίου ή τοπικού κοινοβουλίου άλλης χώρας. Στις περιπτώσεις αυτές, το ελληνικό ποινικό δίκαιο εφαρμόζεται και αν η πράξη τελέστηκε στην αλλοδαπή από υπήκοο της χώρας, ακόμη και αν η πράξη δεν είναι αξιόποινη σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας όπου τελέστηκε.

5. Οι διατάξεις των άρθρων 238 και 263Α εφαρμόζονται αναλόγως και στα αδικήματα των προηγούμενων παραγράφων.

Άρθρο 165 Δωροδοκία εκλογέα

1. Όποιος, σε σχέση με εκλογές ή δημοψήφισμα σύμφωνα με το άρθρο 161, μεταξύ της προκήρυξης των εκλογών ή του δημοψηφίσματος και του τέλους της ψηφοφορίας, υπόσχεται ή προσφέρει όφελος σε ψηφοφόρο, το οποίο ο ψηφοφόρος δεν δικαιούται επειδή δεν άσκησε το εκλογικό του δικαίωμα ή δεν το άσκησε με ορισμένο τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρία έτη και με χρηματική ποινή.

Εκλογέας που δεν ασκεί το εκλογικό του δικαίωμα ή δεν ασκεί το εκλογικό του δικαίωμα με συγκεκριμένο τρόπο τιμωρείται με φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα τρία έτη και χρηματική ποινή. Οι διατάξεις του άρθρου 161 παράγραφος 3 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

---

⁴⁸ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

2. Εκλογέας που, σε σχέση με εκλογές ή δημοψήφισμα κατά το άρθρο 161, λαμβάνει παροχή που δεν δικαιούται ή υπόσχεση παροχής ή απαιτεί τέτοια παροχή, ώστε να μην ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα ή να το ασκήσει με ορισμένο τρόπο κατά τον χρόνο που ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και χρηματική ποινή.⁴⁹

3. Όποιος, μεταξύ της δημοσίευσης των πληροφοριών για εκλογές ή δημοψήφισμα που αναφέρονται στο άρθρο 161 και της λήξης της περιόδου ψηφοφορίας, υπόσχεται ή κάνει δωρεά σε εκλογική περιφέρεια, δήμο, φιλανθρωπικό κατάστημα, φιλανθρωπική οργάνωση ή εκκλησία για φιλανθρωπικούς σκοπούς ή για να κάνει το έργο του με αντάλλαγμα να μην ηττηθεί, να μην ψηφιστεί ή να μην ευνοηθεί συγκεκριμένος υποψήφιος, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρία έτη και με χρηματική ποινή.

Άρθρο 396 Δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα

1. Τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή, εάν πρόσωπο που εργάζεται ή παρέχει υπηρεσίες με οποιαδήποτε ιδιότητα ή από οποιαδήποτε άποψη στον ιδιωτικό τομέα, κατά τη διάρκεια των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων, άμεσα ή έμμεσα, απαιτεί ή λαμβάνει

1. έμμεσα λαμβάνει ή λαμβάνει ή υπόσχεται να λάβει ή να λάβει οποιοδήποτε όφελος για τον εαυτό του ή για άλλο πρόσωπο κατά παράβαση νόμιμου καθήκοντος ή ως αντάλλαγμα για πράξη ή παράλειψη που απορρέει από τη φύση του αξιώματος ή των υπηρεσιών του

2. 2. κάθε πρόσωπο το οποίο, στο πλαίσιο της άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας, υπόσχεται, προσφέρει ή παρέχει, άμεσα ή έμμεσα, σε οποιοδήποτε πρόσωπο που εργάζεται ή παρέχει υπηρεσίες στον ιδιωτικό τομέα, αδικαιολόγητο πλεονέκτημα οποιασδήποτε μορφής, είτε για τον εαυτό του είτε για τρίτο, για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη.

2. προσφέρει, άμεσα ή έμμεσα, αθέμιτο πλεονέκτημα οποιασδήποτε φύσης για οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη κατά παράβαση των προαναφερόμενων υποχρεώσεων

---

⁴⁹ Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Σάκκουλας

3. Οι διατάξεις του άρθρου 263 Α εφαρμόζονται τηρουμένων των αναλογιών.

Άρθρο 13 Έννοια όρων του Κώδικα

Στον παρόντα κώδικα, οι ακόλουθοι όροι χρησιμοποιούνται με τις ακόλουθες έννοιες

(α) "Υπάλληλος": πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί νόμιμα η εκτέλεση δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας ή υπηρεσίας άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, έστω και προσωρινά.

(β) "συγγενής": πρόσωπο που συνδέεται νόμιμα με άμεση σχέση, θετός γονέας και θετός γιος, θετός γονέας και θετό τέκνο, κηδεμόνας ή επιμελητής παραβάτη, πρόσωπο που τελεί υπό την κηδεμονία ή την επιμέλεια παραβάτη, σύζυγος, μόνιμος σύντροφος ή σύντροφος, αρραβωνιαστικός, τα αδέρφια του και ο/η σύζυγος ή ο/η σύντροφός τους, καθώς και ο/η αρραβωνιαστικός των αδελφών του (εκτός εάν ο γάμος, η συμβίωση ή ο αρραβώνας έχει λυθεί).⁵⁰

(γ) Έγγραφο σημαίνει έγγραφο που προορίζεται ή μπορεί να αποδείξει γεγονός που έχει έννομα αποτελέσματα και σήμα που προορίζεται να αποδείξει το γεγονός αυτό. Έγγραφο είναι επίσης ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής ή μια περιφερειακή συσκευή αποθήκευσης που χρησιμοποιείται από έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή ή μια περιφερειακή συσκευή αποθήκευσης για να

Εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για την εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή δεδομένων τα οποία δεν μπορούν να διαβαστούν άμεσα από υπολογιστή ή περιφερειακή συσκευή αποθήκευσης υπολογιστή με ηλεκτρονικά, μαγνητικά ή άλλα μέσα και εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για την εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή δεδομένων με μαγνητικά, ηλεκτρονικά ή άλλα μέσα είναι επίσης έγγραφο. (2) Ως έγγραφα θεωρούνται τα ακόλουθα.

Ωστόσο, τα μέσα και τα υλικά αυτά πρέπει να προορίζονται ή να μπορούν να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικά στοιχεία γεγονότων που έχουν έννομα αποτελέσματα.

(δ) Στη σωματική βία περιλαμβάνεται επίσης η θέση άλλου προσώπου σε κατάσταση αναισθησίας ή ακαταμάχητου με υπνωτικά, ναρκωτικά ή άλλα παρόμοια μέσα.

(ε) Το αδίκημα διαπράττεται όταν κατά τη διάρκεια των επαγγελματικών

---

⁵⁰ Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

δραστηριοτήτων κάποιου

επανειλημμένη τέλεση της πράξης ή όταν ο δράστης έχει ως αντικείμενο τα έσοδα μιας βάσης που δημιούργησε ο δράστης με σκοπό την επανειλημμένη τέλεση της πράξης.

(στ) Πληροφοριακό σύστημα είναι μία ή περισσότερες συσκευές ή ομάδες διασυνδεδεμένων ή συνδεδεμένων συσκευών οι οποίες επεξεργάζονται αυτόματα ψηφιακά δεδομένα σύμφωνα με πρόγραμμα και τα οποία αποθηκεύονται, επεξεργάζονται, ανακτώνται ή διαβιβάζονται από τις εν λόγω συσκευές ή ομάδες συσκευών με σκοπό τη λειτουργία, τη χρήση, την προστασία και τη συντήρησή τους
(ζ) ως ψηφιακά δεδομένα νοούνται τα ψηφιακά δεδομένα.

(ζ) Ψηφιακά δεδομένα είναι η αναπαράσταση γεγονότων, πληροφοριών ή εννοιών σε μορφή κατάλληλη για επεξεργασία από ένα σύστημα πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων που επιτρέπουν σε ένα σύστημα πληροφοριών να εκτελεί τις ακόλουθες λειτουργίες⁵¹

Περιλαμβάνει προγράμματα που επιτρέπουν σε ένα σύστημα να εκτελεί ορισμένες λειτουργίες.

Άρθρο 237B

Για τους σκοπούς της εφαρμογής των άρθρων 235 και 236, οι μισθωτοί περιλαμβάνουν επίσης τα πρόσωπα που εργάζονται με οποιαδήποτε ιδιότητα ή σχέση, μόνιμη ή μη, και με οποιαδήποτε ιδιότητα ή σχέση, σε οποιονδήποτε οργανισμό ή επιχείρηση που ανήκει εξ ολοκλήρου ή κατά κύριο λόγο στο κράτος, σε τοπική αρχή ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

ή θεωρείται ότι περιλαμβάνει τα πρόσωπα που εργάζονται με οποιαδήποτε ιδιότητα ή σχέση, μόνιμη ή μη, σε οργανισμό ή επιχείρηση της οποίας η διοίκηση ορίζεται εξ ολοκλήρου ή κατά κύριο λόγο από το κράτος, από τοπική αρχή ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Άρθρο 238 Δήμευση

Στις περιπτώσεις των άρθρων 235 έως και 237A το δικαστήριο επιβάλλει στον καταδικασθέντα και την παρεπόμενη ποινή της δήμευσης (άρθρο 68).

---

⁵¹ Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

Άρθρο 263 Παρεπόμενες ποινές

1. Στις περιπτώσεις των άρθρων 235, 237, 239, 242, 243, η αμετάκλητη καταδίκη του υπαιτίου συνεπάγεται αυτοδικαίως έκπτωση από τη δημόσια θέση και τα αξιώματα που κατέχει.

2. Η διάταξη του άρθρου 238 εφαρμόζεται αναλόγως σε όλα τα εγκλήματα των άρθρων 239 έως 260, καθώς και του άρθρου 396, εφόσον έχουν προσπορίσει στους υπαιτίους περιουσιακά οφέλη.⁵²

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Εξετάζοντας την εξέλιξη του θεσμού των "ομάδων συμφερόντων" στη χώρα μας στο σύνολό της, ξεκίνησε με αξιοσημείωτη αδυναμία ως σημαντικό εργαλείο για την καταπολέμηση της διαφθοράς, τόσο από την άποψη της πρόληψης όσο και της καταστολής. Ακολούθησε η εξαιρετικά δύσκολη πορεία της τελευταίας δεκαετίας της προσπάθειας της Ελλάδας να ανακάμψει οικονομικά και δημοσιονομικά υπό το άγρυπνο βλέμμα των "θεσμών" κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης.

Η χώρα επέστρεψε σε μια κατάσταση πολιτικής ομαλότητας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αρχές της λογοδοσίας και της διαφάνειας έγιναν πιο σημαντικές από ποτέ, άρα και ένα πλήρες και αποτελεσματικό σύστημα δήλωσης περιουσιακής κατάστασης και οικονομικών συμφερόντων, δηλαδή ένα σύστημα που θα εστιάζει όχι μόνο στο "τέλμα", δηλαδή στην παρουσίαση των περιουσιακών στοιχείων των υπευθύνων, αλλά και στην ουσιαστική "δυναμική", δηλαδή στη διερεύνηση της προέλευσης των περιουσιακών στοιχείων. Έχει καταστεί απαραίτητο το σύστημα να εστιάζει σε αυτό. Έτσι, το θεσμικό πλαίσιο του "πόθεν έσχες" τελειοποιήθηκε, ακολουθώντας διεθνείς συστάσεις και προσαρμόζοντάς το στα ελληνικά δεδομένα.

Το θεσμικό πλαίσιο του πόθεν έσχες βελτιώθηκε επίσης με την υιοθέτηση της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας και την εισαγωγή νέων τεχνολογιών. Οι συντάκτες της διπλωματικής έκθεσης πιστεύουν ότι πλέον δικαιολογημένα θεωρείται ένα από τα πληρέστερα στον κόσμο.

Οι συντάκτες της έκθεσης έλαβαν υπόψη τους έναν κατάλογο με τα κύρια χαρακτηριστικά του ελληνικού "Πόθεν" σε σύγκριση με τα διεθνή, την υιοθέτηση

---

⁵² Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμηση της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα. Νομική Βιβλιοθήκη.

διεθνών βέλτιστων πρακτικών, τη διεθνή αξιολόγηση κ.λπ. Κατά την αξιολόγηση της Ελλάδας από την Εθνική Ομάδα GRECO για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς, το σύστημα δήλωσης και ελέγχου περιουσιακών στοιχείων ήταν ικανοποιητικό. Ήταν.

Από το 2017, μπορεί ήδη να θεωρηθεί ικανοποιητικό, καθώς δεν υπάρχουν συστάσεις για τη χώρα μας να προβεί σε περαιτέρω αλλαγές για να

νόμο 3213/2003, ο οποίος έχει τροποποιηθεί και ισχύει- ωστόσο, καθώς η οικονομική ζωή και οι εμπορικές συνήθειες εξελίσσονται συνεχώς, το σύστημα πατρότητας δεν μπορεί να παραμείνει στάσιμο και αμετάβλητο και παρουσιάζονται αρκετά θέματα για περαιτέρω βελτίωση προς αυτή την κατεύθυνση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αργυροηλιόπουλος, Η. (2006). Η ιδιωτική και δημόσια διαφθορά ως έγκλημα αθέμιτου ανταγωνισμού, μία προσέγγιση υπό το πρίσμα των επιχειρηματικών συναλλαγών. Νομική Βιβλιοθήκη.

Βενετσανοπούλου, Μ. (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί. Σάκκουλας.

Γιαννακέλος, Ι. (2013). Διαφθορά-δωροδοκία και ποινική αντιμετώπιση. Εκδόσεις Αιολίδα.

Γουργουράκης, Δ. (2013). Η διαφθορά και η καταπολέμηση της, διαφθορά και προσωπικά δεδομένα (Η. Σαγκουνίδου Δασκαλάκη, Ed.). Νομική Βιβλιοθήκη.

Καϊάφα -Γκμπαντί, Μ. (2014). Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά στο δημόσιο τομέα. Π. Ν. Σάκκουλας.

Κουράκης, Ν. (2002). Η Διαφθορά ως πρόβλημα της Ελληνικής Αντεγκληματικής Πολιτικής. Ποινικός Λόγος.

Κουράκης, Ν., & Σαμαρά-Κρίσπη, Α. (Eds.). (2015). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά: Το πρόβλημα και οι τρόποι επίλυσης του. Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Σαγκουνίδου Δασκαλάκη, Η. (2013). Η διαφθορά & η καταπολέμηση της. Νομική Βιβλιοθήκη.

Πανούσης, Γ. (2007). Η δημοκρατία στα ακραία όρια της. Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη.

Ράικος, Δ. (2006). Δημόσια διοίκηση και διαφθορά; από τη σκοπιά του διοικητικού δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

Α. Πανταζή, Ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) ως θεσμός διαφάνειας, Τελική εργασία για το τμήμα Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα 2015

Γεώργιος Β. Κάβουρας, Το τεκμήριο αθωότητας, Η έκταση ισχύος και η λειτουργία του - Η δικονομική θέση του κατηγορουμένου, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2003

Γ. Ναζίρης, Η ποινική αντιμετώπιση της συμμετοχής κρατικών λειτουργών σε εξωχώριες (offshore) εταιρείες, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017

Γ. Πεπονής, Η εκπρόθεσμη υποβολή δηλώσεως περιουσιακής καταστάσεως «πόθεν έσχες» δε συνιστά αξιόποινη πράξη, Ποινική Δικαιοσύνη, 2006

Εμμανουήλ Αποστολάκης, Ειδικοί Ποινικοί Νόμοι, Δηλώσεις Περιουσιακής Κατάστασης (πόθεν έσχες), Τόμοι 1 και 2, Π.Ν. Σάκκουλας, 2020

Θ. Παπακυριάκου, Η αρχή της μη αυτοενοχοποίησης στην ελληνική έννομη τάξη υπό το φως της νεότερης νομολογίας του ΕΔΔΑ, Νομική Βιβλιοθήκη 2009

Ι. Ανδρουλάκης, Ποινή χωρίς έγκλημα; Δήμευση χωρίς καταδίκη, Ποινικά Χρονικά, 2017

Ι. Ανδρουλάκης, Άρθρο 6, στο συλλογικό τομή: Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ποινικό Δίκαιο, Ερμηνεία και εφαρμογή των άρθρων 1-10 ΕΣΔΑ, Νομική Βιβλιοθήκη, 2014

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

<https://www.taxheaven.gr/tag/40/pothen-esxes>

<https://www.forin.gr/laws/category/59/pothen-esxes>